

Målvakt tillbaka i ÅU

SPORT. Åland United har kontrakterat en ny spelare inför nästa säsong. Det är målvakten **Emelie Karström** som gör comeback i laget efter att ha spelat en säsong i University of Bridgeport.

Samtidigt meddelar **Elin Nilsen** att hon lämnar Åland United efter en säsong.

SIDORNA 14-15

Stornäsgolf kan strida mot ett tidigare beslut

Det visste man inte när budgetförslaget antogs

NYHETER. I budgetförslaget för 2010 skriver landskapsregeringen att man har beredskap att arrendera ut mark för en kvalitativ golfbana på landskapets naturområde i Kastelholm.

Men enligt ett principdokument från 1992 ska landskapets fasta egendom uteslutande disponeras för jordbruk, skogsbruk, fiske, naturvård, fornminnesvård, kulturskydd, viltvård och friluftsliv.

Näringsminister **Jan-Erik Mattsson** (C) fick först nyligen vetskap om de gamla förvaltningsprinciperna.

– Vi kommer att ta skrivelsen till överläggning, säger han.

SIDAN 3

Applåder på budgetdebatt

MARIEHAMN. Tom Pussinens (FS) utspel om att staden bör satsa 350.000 euro på att bygga om Bollhalla för Mariehamns gymnas-tikförening fick entusiastiska applåder av den unga publiken när stadsfullmäktige tog itu med budgetförslaget för 2010.

Tom Forsbom (MF) vill se avkastning från stadens fastighetsbolag och avgifter på stadsbussarna.

SIDAN 5

”Straffet var alltför lindrigt”

NYHETER. –Under mina 30 år i branschen har jag aldrig upplevt en sådan folkstorm som det blev i pressen mot tingsrättens dom, åtta månaders ovillkorligt fängelse omvandlat till 200 timmar samhällstjänst. Om det speglar det allmänna rättsmedvetandet så var straffet nog alltför lindrigt.

Det sa vicehäradshövding **Guy Björkqvist** som förde den unga, misshandlade kvinnans talan inför Åbo hovrätt i går. Hovrätten ska nu ta ställning till tingsrättens dom.

SIDAN 4

Polisen hittade övervakningsfilm

NYHETER. Blindtarmssjuka **Adel Hosseinis** natt i polisens cell spelades in av övervakningskameran. Nu kan den filmade sekvensen kasta sken över hur poliserna och Hosseini agerade den aktuella natten.

Man trodde att filmen raderats ut, men den fanns kvar på en hårddisk som byttes ut för en tid sedan, och datafirman som gjorde jobbet hade hårddisken kvar.

Landskapets tillsynsman i polisärenden, **Björn Andersson**, som utredde frågan kontrollerade aldrig om det fanns någon övervakningsfilm.

SIDAN 4

Underkänt för sjösäkerhet

NYHETER. Certifieringen av landskapets sjösäkerhetsledningssystem avbröts efter en halv timme när Sjöfartsverkets inspektörer nyligen gjorde sin årliga granskning. Betyget blev underkänt och trafikavdelningen har nu tre månader på sig att få systemet på grej.

SIDAN 3

Asfalthög även i Sund

MILJÖ. Ännu en hög begagnad asfalt har inrapporterats till Nyan. Högen finns i Sund Tranvik, men innehåller enligt landskapets vägingenjör **Stig Janson** ingen stenkolstjära.

SIDAN 2

Lyckades. Hunden Boris klarade av uppdraget att hitta Camilla Jansson som satt i en tunnel av cementringar.

Foto: JONAS EDSVIK

Ruinhundsbanan i Godby är godkänd

REPORTAGE. Räddningshundar kan så småningom certifieras på den nybyggda ruinhundsbanan i Godby. Precis som namnet säger är det en bana som är tänkt att se ut som ett raserat område. I grund och botten

är det cementringar som täcks över med stenbråte.

Det var i förra veckan som den första delen godkändes och man hoppas att hela banan ska stå klar nästa år.

– Banan har byggts med hjälp av frivilliga händer och utan dem skulle vi inte ha en ruinhunds bana, säger **Andreas Karlsson**.

SIDORNA 10-11

kultur **8**

Signe Holtmark, från Norge, är en av dem som just nu fördjupar sig i Shakespeare på Föglö.

folk **11**

Sven-Elof Johansson i Finström Grelsby ska sätta nytt lamprekord vid sitt hus i år.

folk **20**

I Godby hittade vi **Mikael Andersson** som var där för att kolla vad folk höll på med.

åland24 ikväll

24 Sportmagasinet med mera från öspelskryssningen.

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

Asfalthögar även i Tranvik

Asfalthög. Också i Sund Tranvik har landskapet en hög med retur-asfalt. Enligt vägingenjör Stig Janson innehåller högen ingen stenkoltjära. Retur-asfalten förs till Widmans område i Jomala Västansunda vartefter den grävs bort. Foto: JONAS EDSVIK

Också i Sund Tranvik har landskapsregeringen lagt upp begagnad asfalt från det pågående vägbygget.

Enligt vägingenjör Stig Janson innehåller asfalten ingen stenkoltjära.

–Vi håller på och bygger om vägen mellan Domarböle och Finby i Sund och därför tas den gamla asfalten bort. Den läggs upp i högar i väntan på transport till Widmans kross område i Jomala Västansunda, berättar han.

På det sättet har bilarna last båda vägarna, förklarar han – när grus hämtas från Widmans tas asfaltmassorna med på returresan.

Widmans kross och Lemminkäinens permanenta asfaltverk ligger bredvid varandra.

–Lemminkäinen använder den gamla asfalten när man gör ny.

Fick entreprenaden

Lemminkäinen fick den senaste landskapsentreprenaden för åren 2009-11. Orsaken till att företaget redan hade ett asfaltverk i Jomala är att Lemminkäinen hade treårsentreprenaden också åren 2003-05.

Innehåller inte asfalt-massorna i Sund någon stenkoltjära?

–Nej, inte vad vi vet. Det mesta av gammal asfalt på Åland innehåller ingen stenkoltjära.

Hur har ni kollat det?

Med andra metoder än syn och lukt?

–Vi har grävt upp bitar, tittat på dem och konstaterat att de inte innehåller stenkoltjära. Vi utgår från att asfalt som

innehåller stenkoltjära består av makadam och större stenar som man på den tiden sprutade tjäran på.

Värms upp

Därför värms den gamla asfalten upp till minst 140 grader i samband med nytillverkningen. Ungefär en femtedel retur-asfalt ingår i den nytillverkade.

–Vi har gjort så hela året och lagt ut asfalten.

Enligt Stig Janson ligger högar inte längre längs vägen innan de körs bort.

Landskapsregeringen har ansökt om tillstånd hos Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet att få lagra mindre förorenad retur-asfalt i Västansunda. Man anholder om att ÅMHM ska behandla ärendet brådsnake eftersom det efter den

1 november kostar att ha massor lagrade hos Ab Rafael på Svinryggen i Jomala.

–Det gäller ju skattepengar. Därför är det bråttom, säger Stig Janson.

ÅMHM inte klar

Inget har hörts från ÅMHM, och någon lösning finns inte ännu för de uppskattningsvis 2.000 ton retur-asfalt som bedöms som farligt avfall på grund av höga halter av stenkoltjära.

Enligt den handlingsplan som landskapet lämnat in tillsammans med ansökan om tillstånd ska den farliga asfaltmassan lastas på lastbilar och antingen köras bort från Åland eller föras till någon godkänd mottagare på Åland för temporär lagring i maximalt sex månader.

Ålands tingsrätt har undanröjt det hot om vite på 100.000 euro som Ab Rafael hade lämnat in och som skulle ha trätt i kraft om massorna inte hade varit flyttade i dag den 25 november. Pengarna skulle i så fall ha gått till staten och inte till bolaget.

Tid är pengar

Men ”övertidsersättningen” som Ab Rafael yrkat på om landskapets asfaltmassor inte flyttats bort före den 1 november gäller. Bolaget vill att landskapet betalar en euro per ton för varje påbörjad månad som massorna ligger kvar. Det betyder cirka 18.000 euro per månad av skattebetalarnas pengar.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Utsatt örike i miljötidning

■”Örike i utsatt läge” är rubriken på förstasidan i miljötidningen Miljömagasinet oktobernummer. Öriket är Åland som befinner sig i kärnkraftens skugga både öster- och västerifrån.

Inom en radie på 100 km runt Åland finns fem kärnkraftsreaktorer i drift, en prototyp av världens hittills största reaktor under konstruktion och kanske två slutförvar för högaktivt kärnbränsleavfall, får läsaren veta.

Dessutom planeras fler reaktorer både i Forsmark och Olkiluoto som industrin ser som lämpliga eftersom det lokala motståndet är litet. Utöver det innebär ökade transporter av extremt radioaktivt avfall på Östersjön risker för Åland.

Därför har landskapet officiellt börjat höja rösten gentemot avfallsbolagen Svensk kärnbränslehanterings och Posivas planer på att begrava avfallet i urberget vid kusten. Från svensk sida efterhört Ålands synpunkter, men från Finland var det länge tyst.

Artikeln är skriven av **Anna-Linnea Rundberg**.

I samma nummer av Miljömagasinet ingår en uträkning av kostnaderna för hanteringen av det svenska kärnkraftsavfallet. I dag betalar kärnkraftsbolagen cirka 1 öre per kilowattimme för att kunna ta hand om kärnkraftsavfallet och för att smångom riva reaktorerna när de tjänat ut. I fjol blev summan cirka 600 miljoner kronor. Totalt finns det nu cirka 40 miljarder kronor i kärnavfallsfonden i Sverige.

I Japan, däremot, räknar man med att kostnaden är 5 öre per kilowattimme. Enligt artikelförfattaren **Göran Bryntse** överstiger totalkostnaden 100 miljarder kronor. (ao)

Julstämning...

Snöflinga

Elljusstake 13-ljus metall 28,-

Julmarknaden är fylld med vackra julsaker...

... gammaldags lyktor, ljusslingor, stjärnor, ljusstakar, prydnadssaker mm

Julstjärnor från 4,75

Lykta, korg 28,90

Trälykta 23,90

**BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYG**
TFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORS. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15

www.byggvaruhuset.ax

MERA ÖPPET! VARDAGAR 7-18, TORSDAGAR 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRDAGAR 9-15

Vaccin även för äggallergiker

■ Det går bra att vaccinera sig mot svininfluensan även för den som är allergisk mot ägg. Så lyder de nya instruktionerna från Institutet för hälsa och välfärd, THL.

Allergiexperter har undersökt vaccinet Pandemrix och kommit fram till att halterna av äggviteämnen är så låga att allergiker inte behöver vidta några specialåtgärder. Bieffekterna blir inte värre än för resten av befolkningen, är expertgruppens bedömning.

För den som är extra känslig för ägg rekommenderas ändå att en läkare övervakar vaccineringen. (FNB)

Polisanmäld efter falsk check

■ Ett fall av misstänkt grovt bedrägeri har anmälts till polisen.

Det var en person som löst in en check på bankkontoret i Hammarland den 30 november, men sedan visade det sig att checken var falsk.

Bernt Johan Jansson, avdelningschef vid Ålandsbanken, kan inte uttala sig om enskilda fall, men säger att att händelser som denna inträffar men inte ofta. (ab)

ÅAB:s system var ur funktion

■ Ålandsbankens banksystem var tillfälligt ur funktion på grund av ett elavbrott i tisdags. Uttagen via bankautomater samt bankkortsbetalning i handeln fungerade dock som vanligt.

Senast i dag beräknades servicen på alla bankkontor fungera i sin helhet och internetkontoret ska ha varit uppe redan i går kväll. (mt)

Larm efter röklukt i trapphus

■ Strax efter midnatt natten till tisdag inkom ett larm om röklukt i ett trapphus på Scheffersgränd till alarmcentralen.

Räddningsverket åkte ut och kontrollerade. Det brann dock ingenstans, utan det var en lägenhetsinnehavare i huset som i misstag fått eld på lite papper på spisen tidigare under dagen. Därför fanns det lite lukt kvar i byggnaden. (ab)

Tankade utan att betala

■ En person är misstänkt för lindrigt bedrägeri efter att ha tankat sin bil vid butiken i Geta och sedan kört därifrån utan att betala. Händelsen är polisanmäld. (ab)

Skadegörelse på Vårdkasen

■ Någon har krossat ett fönster på ungdomslokalen Vårdkasen på Vårdö.

Händelsen polisanmäldes i helgen och betecknas som misstänkt skadegörelse. (ab)

Stornäs golf kan strida mot ett gammalt principbeslut

Skrivning från 1992 måste ändras

Att arrendera ut landskapets mark på Stornäset i Sund för en golfbana kan stå i strid med ett principbeslut från 1992 om hur landskapets fasta egendom ska förvaltas. Näringsminister Jan-Erik Mattsson (C) fick först nyligen kännedom om beslutet.

– Om det ska bli en golfbana måste ställningstagandet ändras, säger han.

I budgetförslaget för 2010 skriver landskapsregeringen att man har beredskap att arrendera ut mark för en kvalitativ golfbana på landskapets naturområde i Kastelholm. Ålands golfklubb har tidigare lämnat in en ansökan om att få arrendera ett område på platsen.

Men enligt ett principdokument från 1992 ska landskapets fasta egendom uteslutande disponeras för jordbruk, skogsbruk, fiske, naturvård, fornminnesvård, kulturskydd, viltvård och friluftsliv.

I samband med Golfklubbens ansökan har näringsavdelningen har gjort en förberedande behandling.

– Då har det påtalats. Jag har känt till det en tid, säger Jan-Erik Mattsson.

Men när budgetförslaget antogs hade han inte vetskap om principbeslutet.

– Då skulle det stå skrivet på ett annat sätt i budgeten.

Klara regler

Riktlinjerna utarbetades i början av 1990-talet av en arbetsgrupp under kansliavdelning-

Omdebatterat område. Landskapsregeringen har beredskap att arrendera ut mark för en kvalitativ golfbana på landskapets naturområde Stornäset i Sund. Det kan gå emot förvaltningsprinciperna gällande landskapets fasta egendom.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

ens ledning. I gruppen ingick företrädare för jordbruks-, miljövårds-, skogsbruks- och museibyrån.

”Landskapets fasta egendom bör uteslutande disponeras enligt följande målsättning:

1) Primärproduktion (jordbruk, skogsbruk och fiske).

2) Naturvård, fornminnesvård, kulturskydd, viltvård och friluftsliv.

Landskapets fasta egendom bör vårdas, användas och skyddas så att fastigheternas grundkaraktär, bestående värden och produktionsförmåga bevaras för framtiden. Därvid bör natur- och kulturvärdena samt

landskapsbilden alltid beaktas.

Förvaltningen bör ske på ett sådant sätt att allmänheten i stor utsträckning bereds möjlighet att idka friluftsliv och rekreation på den samhällsägda marken, dock på ett sådant sätt att den bofasta befolkningens intressen och behovet av natur-, kultur- och landskapsskydd blir beaktade.

Landskapet förvärvar och avyttrar fast egendom endast i jorddispositions- och omfördelningssyfte eller för att användas i enlighet med fastställd målsättning.”

Står landskapsregeringens förslag i strid

med landskapets egna riktlinjer?

– Man kan säga så här. Om det ska bli en golfbana måste ställningstagandet förändras, säger Jan-Erik Mattsson.

– Visst kan det innebära ett problem men man tar olika beslut i olika tider och de behöver ju inte stå skrivna i sten. Vi kommer att ta skrivelsen till överläggning.

Tolkningsfråga

Jan-Erik Mattsson påtalar att man kan läsa in olika saker i riktlinjerna från 1992.

– Vad är till exempel friluftsliv?

Han vill i det här läget inte ytterligare kommentera saken.

– Jag vill inte föregå behandlingen.

Under beredningen av golfklubbens anhållan jobbar näringsavdelningen med en kartläggning av området. Näringsavdelningens chef **Linnea Johansson** har begärt in utlåtanden från bland andra skogsbruksbyrån och museibyrån.

– Men jag har inte hunnit utforma ett förslag till landskapsregeringen.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Ledningssystem för sjösäkerhet underkänt

Det finns så stora brister i trafikavdelningens säkerhetsledningssystem för sjöfarten att betyget blev underkänt vid den årliga granskningen. Landskapsregeringen har nu tre månader på sig att rätta till rutinerna.

Trafikavdelningens chef **Niklas Karlman** medger att det här kom som en överraskning eftersom sjösäkerhetsledningssystemet granskades också i fjol. Då godkändes det.

Granskningen – som kallas för auditering – utfördes den 20 november av det finländska sjöfartsverkets representanter **Tapio Maskulin**, sjöfartsöverinspektör, samt **Henrik Karlsson** och **Fredrik Holmberg**, båda sjöfartsinspektörer. Till grund för auditeringen ligger ISM-koden, det vill säga det internationella regelverket för säkerhetsledning för fartyg och rederier.

Auditeringen avbröts redan efter 30 minuter. De brister som

Fakta/Upptäckta brister

Under den korta tid som auditeringen pågick hittade inspektörerna följande brister:

■ Den årliga auditeringen av kontoret hade inte genomförts.

■ Beredskap för nödsituationer existerar inte.

■ Resurserna räcker inte till.

■ Rutiner för interna kontroller och översyn av organisationen är bristfälliga.

■ Säkerhets- och miljöskyddspolicyn är inte i enlighet med ISM-koden.

uppdagades var så många att inspektörerna beslöt att ge betyget underkänt och att utfärda ett tillfälligt tillstånd på tre månader. Under den tiden måste felen vara avhjälpta.

Om tre månader ska en ny granskning göras.

Niklas Karlman betonar att det handlar om rutiner, det vill säga hur manualen ser ut ifall

ett tillbud eller en olycka skulle inträffa på landskapets färjor, och inte om bristande säkerhet till sjöss.

– Jag vet faktiskt inte ännu vad som menas när inspektörerna till exempel skriver att beredskap för nödsituationer inte existerar, medger han.

Han träffade representanter för sjöfartsverket i går för att få veta vilka brister som måste åtgärdas. Utomstående experter ska omedelbart anlitas för uppdraget.

– Klassificeringssällskapet Lloyds ska hjälpa oss gå igenom det hela och föreslå förbättringar. Det är viktigt att beredskapen på kontoret är minst lika bra som ombord. I dag har vi en manual på kontoret, en ledningsgrupp för landorganisationen, ett telefonnummer som våra fartyg kan ringa till 24 timmar i dygnet och en ansvarig person, sjötrafikchef **Bo Karlsson**. Men sjöfartsver-

Brister. Om en olycka skulle inträffa ombord på Alfågeln, eller någon annan skärgårdsfärja, så är det inte säkert att trafikavdelningen skulle klara av det. Bristerna i sjösäkerhetsledningen var så många att inspektörerna som nyligen granskade ledningssystemet underkände det.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

ket har alltså bestämt att det inte räcker.

Den 10 december kommer representanter för Lloyds på besök.

Trafikminister **Veronica Thörnroos** anser att det är

allvarligt att ett sådant här problem uppstår.

– Väldigt allvarligt.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Omdebatterad misshandelsdom nu i hovrätten

Åklagaren yrkar på fängelsestraff

Både åklagaren och den före detta flickvännen yrkar på skärpt straff för den i dag 22-årige man som för snart två år sedan slog flickvännen medvetenlös och blodig i en lägenhet i Mariehamn.

Åbo hovrätt avgör målet.

I går hölls huvudförhandlingen i hovrätten. Alla tre parter har besvarat sig över Ålands tingsrätts dom från december i fjol – åklagaren för att straffet enligt honom blev alltför lindrigt, den före detta flickvännen för att tingsrätten sänkte hennes skadeståndsyrkande med hälften och 22-åringen för att tingsrätten enligt honom dömt ut ett för högt skadestånd.

Den unga kvinnan fick bestående skador av misshandeln, ett okänt antal kraftiga knytnävsslag mot ansikte och huvud. Hon opererades för flera ansiktsfrakturer i Uppsala. Ansiktsbenen fogades samman med hjälp av en titanplatta och skruvar och ett nät lades in som stöd för ögat eftersom ögonhålan hade skadats. Platta, skruvar och nät måste hon ha kvar hela livet.

Hon fick också nedsatt hörsel på ena örat för all framtid av slagen och har bestående känselbortfall på grund av en skadad ansiktsnerv.

Samhällstjänst

22-åringen – som var 20 år när han begick misshandeln – dömdes till åtta månaders ovillkorligt fängelse, ett straff som han fick omvandlat till 200 timmar samhällstjänst.

Åklagare **Jens-Erik Budd** vill att 22-åringen döms för grov misshandel – inte för misshandel av ”normalgraden” – och yrkar på att det

Rättegång. I går höll Åbo hovrätt huvudförhandling i ett mål där en ung man dömdes för att ha misshandlat sin ex-flickvän grovt på nyårsdagens morgon i Mariehamn för snart två år sedan. Längst framme sitter Trond Hornseth, den åtalades biträde, och till vänster om honom kvinnans biträde Guy Björkqvist. Under hovrättsrättegången ersatte Markus Hamro-Drotz Hornseth. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

faktum att mannen har sex tidigare misshandelsdomar bakom sig, en av dem grov, ska leda till att straffet skärps.

Han förstår inte varför tingsrätten inte ansåg att de tidigare misshandelsbrotten skulle ge straffskärpning. ”En hemlagad tolkning” kallar han tingsrättens resonemang att inte skärpa straffet eftersom tre av de tidigare misshandlarna gett enbart böter.

–Det står inte heller någons i lagen att en ung person ska undgå straffskärpning. Sex tidigare brott av samma art

är definitivt grund för straffskärpning.

Inte buras in

Åklagaren finner det ”helt uppenbart” att tingsrätten först bestämt att mannen inte skulle in i fängelse.

–Sedan har man anpassat fängelsestraffets längd efter det. Åtta månaders ovillkorligt fängelse är det strängaste straffet som kan omvandlas till samhällstjänst.

Minst ett och ett halvt års ovillkorligt fängelsestraff yrkar åklagaren på.

22-åringen yrkar på att kvin-

nans besvär förkastas och att hon tillsammans med staten ska betala hans rättegångskostnader.

–Ersättningen för psykiskt lidande bör sänkas till 300 euro och ersättningen för bestående kosmetiskt men förkastas. Skälig ersättning för bestående men bör vara maximalt 5.000 euro, framförde 22-åringens biträde **Markus Hamro-Drotz**.

22-åringen svarade på domarens frågor under rättegången och sa bland annat att han har flyttat från Åland, fått fast jobb och att han inte varit

inblandad i nya misshandelsfall.

Kvinnans biträde **Guy Björkqvist** sade att han under sina 30 år i branschen aldrig sett en sådan folkstorm i tidningarna som efter tingsrättens dom.

–Om det som folk yttrade i tidningarna speglar det allmänna rättsmedvetandet så strider tingsrättens dom mot det. Det här våldet har definitivt varit farligt, sa han.

Domen kommer först efter årsskiftet.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

”Raderad” övervakningsfilm räddad

Först i förrgår slog det polisen att det material som spelades in av övervakningskameran i blindtarmssjuke Adel Hosseinis cell kunde finnas på en hårddisk. Nu kunde bevisen räddas i sista stund och det kan fastställas hur polisen agerade den aktuella natten.

Förra veckan fastslog landshapsregeringen att polisen agerade korrekt när man lät Adel Hosseini övernatta i en cell, trots svåra magsmärtor. I utredningen stod ord mot ord efter att landskapets tillsynsman i polisärenden, **Björn Andersson**, begärt in all information från polishuset. Hosseini hävdar att han bankade på celldörren för att få hjälp, vakthavande polis att han inte gjorde det.

Det material som övervakningskameran spelar in sparas i två veckor innan det spelas över. Den 28 oktober byttes hårddisken ut och den gamla hårddisken med materialet från den aktuella natten fanns kvar hos datafirman.

–Det räddades i sista stund,

säger polismästare **Camilla Hägglund**.

I dag ska polisen ta del av materialet på hårddisken.

Varför sparades inte materialet från början?

–Det har gjorts vissa arbeten på övervakningssystemet och det har varit ur funktion ett tag, säger Camilla Hägglund.

Men det fungerade när den här händelsen inträffade.

–Ja, vi gjorde en miss helt enkelt. Jag kan inte annat än att beklaga.

Finns möjligheten att ni ”medvetet glömde” att spara materialet?

–Absolut inte. Vi har gjort ett förbiseende som är jättebeklagligt och riktigt riktigt dumt.

Hägglund vidhåller att det var sjukvården som gjorde bedömningen att Hosseini kunde tas in av polisen. Och att de vakthavande poliserna hela tiden har haft kontakt med sjukvårdare och kontinuerligt under natten kontrollerat Hosseini.

”Mycket förvånande”

Utredaren **Björn Andersson** begärde aldrig in det inspelade

Bandat. Polismästare Camilla Hägglund säger att ”lyckliga omständigheter” gjorde att övervakningsmaterialet kunde räddas. Nu krävs tydligare rutiner för hur och när inspelat material ska sparas av polisen. Foto: ERKKI SANTAMALA

materialet som komplement till utredningen. Han visste nämligen inte att övervakningskameran kunde spela in.

Varför visste du inte det? –Systemet har varit trasigt och jag hade ingen aning om att de hade fått det i skick.

Frågade du? –Nej.

Men du vet vilken typ av övervakningsutrustning som finns i polishuset?

–Inte behöver jag veta exakt vad

de har för utrustning. Ibland berättar de, ibland inte.

Vad händer nu?

–Jag har begärt en tilläggsutredning där jag vill att man redogör och förtydligar vilka rutiner man har för bandning.

Kan landskapsregeringens beslut omprövas?

–Nej det var rätt beslut. Sjukhuset gjorde rätt, men visst hade det varit bra om vi hade fått situationen verifierad på band.

Inga åtgärder kring hasch-utpekad tullare

■ Tullstyrelsen kommer inte att agera mot tullen i Mariehamn i ärendet med den tulltjänsteman som i en narkotikautredning utpekats som köpare och brukare av hasch. Det uppger Ålands Radio.

Tullaren åtalades aldrig eftersom det inte gick att fastställa exakt tidpunkten för gärningen och preskriptionstiden var bara två år, och personen fick behålla arbetet.

Reijo Virtanen, överdirektör på tullverket, såg ändå allvarligt på frågan.

–Det är upp till internutredningen att visa men om det stämmer kan personen inte få ha kvar tjänsten inom tullen, sade Virtanen till Nya Åland.

Nu har **Jyrki Linna**, chef för brottsbekämpningsavdelningen inom tullen, granskat utredningen kring den tullanställda, men inte funnit skäl till att vidta ytterligare åtgärder, berättar Ålands Radio.

–Ärendet är därmed utagerat för vår del, säger Linna till radion. (ms)

Silja Europa får ersättare

■ Från torsdagen ersätter Baltic Queen Silja Europa på kryssningar så länge det skadade fartyget repareras. Silja Europa får stanna kvar på varvet i två veckor.

Rederiet Tallink Silja meddelade på tisdagen att rutten Åbo-Stockholm mellan den 26 november och 11 december trafikeras av Baltic Queen som är rederiets nyaste fartyg och blev färdigt i våras. Normalt trafikerar Baltic Queen rutten mellan Tallinn och Stockholm.

Baltic Queen följer Silja Europas tidtabell. Rederiets andra fartyg på rutten Åbo-Stockholm, Galaxy, fortsätter enligt sin normala tidtabell. Bolaget tar kontakt med alla kunder som bokat en resa på Silja Europa.

Silja Europa kunde på grund av ett roderfel inte ta sig tillbaka till Åbo i söndags utan bogserades i hamn på måndagen.

Centralen för undersökning av olyckor tillsatte på tisdagen en undersökningskommission för att utreda vad roderfelet berodde på. (FNB)

Fotgängare skadade bil

■ En man orsakade skadegörelse samt äventyrade trafiksäkerheten när han stod på Gamla Godbyvägen på lördagen.

En personbil tvingades stanna varpå mannen slog sönder bilens backspegel. (sn)

Trots mot polis att tala om namnet

■ Trots mot polis anmäldes på fredagen.

Polisen förhörde en person som vägrade tala om sitt namn. (sn)

■ En person är misstänkt för misshandel efter att en annan person uppger sig ha blivit slagen i ansiktet i ett hotellrum i Mariehamn den 18 november.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Många åhörare. En stor del av publiken väntade på Tom Pussinens inlägg om budgetpengar för Mariehamns gymnastikförening.

Hoppgröp, buss och bad på budgetmöte

MARIEHAMN. Pengar till stadens gymnastikförening, gratis pensionärsbad, och avkastning från Marstads hyresbostäder.
Det handlade det om när stadsfullmäktige i går tog itu med budgeten för 2010.

Fullmäktiges ordförande **Gunnar Jansson** (Lib) såg sig i ett skede tvungen att påpeka att störande uppträdande inte kan tillåtas i mötessalen.

Det var efter att **Tom Pussin** (FS) anlagt ett genusperspektiv på budgetförslaget och frågat sig varför politiker snabbt kan prata ihop sig om stöd till killsporter som hockey och fotboll, men inte till sporter som domineras av tjejer. Hans förslag är att staden viker 350.000 euro för en hoppgröp i Bollhalla, där gymnastikföreningens medlemmar tränar sex dagar i veckan.

För det förslaget belönades han med applåder av publiken - mest unga gymnaster.

Fritidsnämndens ordförande **Pia Aarnio** (Lib) påpekade att en utredning om utrymmen för gymnastiken är på gång, och att den skall behandlas på nämndens nästa möte. Men vid det laget torde budgeten vara godkänd.

Stadsstyrelsens ordförande **Johan Ehn** (FS) var den förste att beklaga att budgetförslaget inte är i balans. Men det är ett återhållsamt förslag och en ekonomiplan fram till 2012 som med sina investeringar ändå andas framtidsstro.

– Kostnadsökningen på 1,4 procent är den lägsta jag har varit med om.

De inkomster som staden räknar med bygger på fortsatt hög sysselsättning och att samfundsskatterna inte minskar. Och Johan Ehn anar att Åland ännu inte känt av den fulla effekten av lågkonjunkturen.

Mellan 2009 och 2012 investerar staden totalt 36 miljoner euro, bland annat i Trobergshemmet och Övernäs skola. Men äldrevården och barnomsorgen kräver fortsatta investeringar. Om några år kan staden ha en skuld på 40 miljoner, och om räntan stiger som många tror så kan det bli en extra tung börda.

Fixarmalte igen

Ulla Andersson (S) tycker att förslaget är bra ”med tanke på rådande omständigheter”.

Hon tog upp sitt partis gamla förslag om en Fixarmalte, en vaktmästarservice för stadens äldre och handikappade. Det röstades ner förra gången - men partiet försöker igen nu, för Fixarmalte behövs, sade Ulla Andersson.

Och hon stödde budgetförslaget att låta stadens ålderspensionärer och sjukpensionärer bada gratis på Mariebad en dag i veckan.

Roger Jansson (FS) höll inte med:

– Är det allvarligt menat att alla rika pensionärer skall ges de här fördelarna?

Visst kan vi betala, men det finns många som har ont om pengar och sitter ensamma hemma. På Mariebad skulle de kunna träffa likasinnade, svarade Ulla Andersson.

Vill se på trafikflöde

Britt Lundberg (C) saknade skrivningar om sysselsättningspolitiken och ungdomsarbetslösheten. I dag är 108 unga, mellan 18 och 25, arbetslösa - och antalet arbetslösa på Åland ökade nyligen med 50 personer på en månad.

Hon efterlyser också en strategi för trafikflödet i staden. Om staden skall växa som alla politiker vill räcker det inte med att bygga om Ålandsvägen, tror Lundberg.

Hon vill också att staden frångår de nuvarande hastighetsbegränsningarna och går in för två hastigheter, 30 och 50 kilometer i timmen.

Trafiken berörs på många ställen i delgeneralplanen för staden, påpekade **Rauli Lehtinen** (Lib). Den dag då trafikmängden på södra Ålandsvägen överstiger 800 fordon i timmen skall sådan planering sättas igång.

Britt Lundberg vill också att staden tar ett långsiktigt beslut om hur det skall bli med gratisåkande på stadsbussarna. Där hade **Tom Forsbom** (MF) ett förslag som skulle vara bra för stadens budget:

Dra in turer, eller inför avgifter för bussåkandet. Till exempel en euro för en enkel resa, eller 25 euro för ett månadskort.

Kanske skulle staden kunna bedriva busstrafik billigare i egen regi - men man vill komma näringslivet till mötes, svarade Rauli Lehtinen. I så fall vore det bättre för stadens ekonomi att införa parkeringsavgifter i centrum, var hans förslag.

– Det är mest rättvist att de som nyttjar trafiken betalar för den, svarade Tom Forsbom, som underströk att han vill se avkastning på alla stadens bolag.

– Vi skall inte behöva subventionera hyresgäster i Marstad.

Mindre för Medis?

Bra att stadsstyrelsen tar skuldsättningen på allvar, tycker **Lennart Isaksson** (FS). Han efterlyser en jämnare kostnadsfördelning mellan staden och kommunerna för Medis. Nu betalar staden mer än dubbelt så mycket som kommunerna gör tillsammans.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Bad om råd. - Ni måste berätta hur ni vill se vägen framåt, var stadsstyrelsens ordförande Johan Ehns (FS) bud till fullmäktige.

Missnöjd. Tom Pussin (FS) gillade inte att ledamöterna inte fick komma med repliker - det försvårade debatten. Till höger partikamraten K-G Eriksson.

För Fixarmatte. Ulla Andersson (S) och hennes partikamrater har inte gett upp kampen om en Fixarmatte. Till vänster partikollegan Henrik Löthman.

Så vill Ir stöda näringslivet

■ Ökad tillväxt och export, hög sysselsättning med arbetsplatser på hela Åland, och en bredare näringslivsbas med stöd för spetskompetens.

Det är landskapsregeringens mål, skriver näringsministern **Jan-Erik Mattsson** (C) och lantrådet **Viveka Eriksson** (Lib) i sitt svar på oppositionens spörsmål.

Oppositionspartierna vill veta vilka konkreta åtgärder regeringen förbereder för att stöda näringslivet. Spörsmålet bottenar i ett utbrett missnöje med en näringslivspolitik som **Roger Jansson** (FS) kallat ”osynlig”.

Bland de åtgärder som nu nämns finns en analys av Ålands maritima kluster som underlag för det fortsatta sjöfartspolitiska arbetet. Sjöfartsutbildningen anpassas till de reella yrkeskraven inom sjöfarten i dag. Och regeringen fortsätter argumentera för ett reserveringssystem i företagsbeskattningen för ny- och återanskaffningar. Det skulle stimulera rederiföretagens investeringar i nytt tonnage när konjunkturen vänder.

Regeringen stöder filmprojekt och idrottsevenemang som kan öka intresset för Åland som resmål. Och man är redo att ge ekonomiskt stöd till investeringar som höjer kvaliteten på logianläggningar i landskapet.

2009 är företagsamhetens år på Åland och regeringen satsar fortsättningsvis på företagsutveckling, investeringar i produktion, produktutveckling, exportmarknadsföring, kvinnors företagande och innovationer. Rådgivningstjänster till företagare samordnas, med en gemensam ingång till den samhällsfinansierade starta eget-verksamheten. Med samordningen minskas landskapets utgifter.

Regeringen fortsätter stöda utbyggnaden av bredbandsnätet för att underlätta distansarbete.

Men besparingar måste göras för att trygga den långsiktiga stabiliteten, och just nu prioriterar regeringen hälsa, sjukvård, omsorg och utbildning. (pd)

Fel fördröjde Viking Gabriella

■ **HELSINGFORS.** Viking Lines passagerarfärja Gabriella lade ut mot Stockholm drygt 1,5 timme försenad på onsdagskvällen. Fartyget skulle ha avgått klockan 17.30 men hade ett tekniskt fel som måste repareras.

Gabriellas strandhugg i Mariehamn beräknas bli 5.30 på morgonen, drygt en timme senare än normalt. Ankomsten till Stockholm fördröjs också den med en timme, Gabriella väntas vara framme klockan 10.40 svensk tid.

Det var kvällstidningen Ilta-Sanommat som var först med nyheten. (FNB)

De reparerar skärgårdsbroar

■ Landskapsregeringen kommer att teckna avtal med Nord Engineering ab för att utföra reparationsåtgärder för Vårdöbron i Vårdö samt för Åvabon i Brändö kommun. (ak)

OBS! Det händer

ONSDAG 25.11

BOKCAFÉ
■ ■ Föglö bibliotek kl 13.15. Bokcafé speciellt riktat till pensionärer.

LUCIA

■ ■ Stadsbiblioteket kl 18.30. Luciagruppen uppträder.

MUSIK

■ ■ Finströms kyrka kl 19.00. "Våra mest älskade julsånger". Allsångskväll med sångkören Triolen under ledning av John-Adam Sjölund.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Dj Tony.
■ ■ Parks bar kl 22.00. Richard "Räven" Holmgren.

PSALMCAFÉ

■ ■ Brändö församlingshem kl 14.30. Psalmcafé.

TEATER

■ ■ Alandica kl 18.30. "Pettson och Findus" av Sven Nordqvist. Regi: Jukka Aaltonen.

VERNISSAGE

■ ■ Galleri Skarpans kl 18.00-20.00. "Änglar". Adventsutställning med 60 konstnärer och konsthantverkare.

VÅRT GAMLA MARIEHAMN

■ ■ Ålands museums filmsal (OBS! ny lokal) kl 13.00. Folke Wickström och Jerker Örjans berättar om sin forskning kring det gamla Mariehamn.

Någon att gosa med?
www.djurskydd.net

Nya Åland

JULFEST PÅ BREIDABLICK

i Finström,
lördag 28 november kl. 20.00

Dans till Edwings

Glögg, gröt och kaffe. Julklapp 5€ medtages.

Alla danssugna, gammal som ung är välkomna! Arr: Dansens vänner

DANSBANDET TOMMYS GÄSTAR OSS 30/1 PÅ VIKINGAHALLEN!

EUROPA MINSKAR AVFALLET

21-29 NOVEMBER

Köp mindre!

Alla varor vi köper har sin påverkan på miljön – vid tillverkning, transport och när de kasseras. Ge upplevelser i julklapp istället som biobesök och massage. Använd dina kläder mer och bättre, kombinera mer, sy om eller byt med dina vänner! Tvätta mindre, tvätt sliter på plaggen och slukar energi. Och om du köper nytt – titta efter miljömärkta plagg.

Ålands landshovsregering
www.regeringen.ax/socialomiljo/miljo

ÖPPET HUS

■ ■ Agenda 21-kontoret, Norragatan 13, kl 11.00-15.00. Evenemanget "Europa minskar avfallet".

TORSDAG 26.11

AUKTION/BASAR
■ ■ Mariehamn Torggatan La Stradas uteservering kl 18.00-20.00. DUV:s julbasar.

■ ■ Mariehamn St Görans församlingshem kl 19.00. Sjömissionens julauktion.

BINGO

■ ■ Paf Casino kl 19.00. IFK-bingo.
■ ■ Lemland Sveagården kl 13.30. Bingo för ålderspensionärer i Lemland.

BOKPRAT

■ ■ Brändö bibliotek kl 19.30. Bokprat.
■ ■ Alandica kl 19.30. Författarkväll med Claes Andersson och Åsa Lindeborg. Litterär värd Katarina Gäddnäs.

FÖRELÄSNING

■ ■ Alandica kl 18.30. Forskaren Christer Sanne talar om konsumtion och lycka.
■ ■ Park Hotell konferensrummet kl 19.00. Biokemisten Marita Isomäki föreläser om hälsa, fitness och skönhet.

LUCIA

■ ■ Mariehamn centrum kl 18.15. Luciagruppen uppträder i samband med julgatans öppnande.

MUSIK

■ ■ Jomala Önningebymuseet kl 19.00. Folksångaren Virve Köster från Kihnu i Estland med sin familjeensemble.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj.
■ ■ Parks bar kl 22.00. Richard "Räven" Holmgren.

TEATER

■ ■ Godby Källbo skola kl 18.30. "Pettson och Findus" av Sven Nordqvist. Regi: Jukka Aaltonen.

En ö med kulturtraditioner

Denna vecka kommer en folkensemble från den estniska ön Kihnu (Kynö på svenska) till Åland. Ön i Rigabukten är Vårdöbon Bossa Ahlnäs estniska favoritö som han beskriver i smått nostalgiska ordalag i den här artikeln.

Tolv kilometer från Munalaid på fastlandet utanför Pärnu ligger den lilla ön Kihnu. På 1700-talet fanns också svensk-språkig befolkning på ön. På den tiden kallades ön Kynö. Byanämnet Rootsiküla talar också om att det bott svenskar i byn. Ön ligger inne i Rigabukten och befolkningen fick därför bo kvar på ön under sovjettiden.

Den låg också tillräckligt långt borta från fasta Estland så att de gamla sedvänjorna och traditionerna skulle leva kvar. I dag är ön upptagen på Unescos lista över immateriella kulturarv.

Fin snadstrand

Vad är då så speciellt med den lilla ön med 500 invånare? Den är 7 km lång och 3 km bred. Vill du vandra längs stranden runt ön, får du gå 36 km. Sommartid kan du ha en 1 km lång sandstrand för dig själv när du vill bada. Vägarna är smala och färjorna till ön klarar ofta inte att gå genom is och har inte plats för så många bilar. Därför kan man vintertid nå ön bara med flyg och kalla vintrar längs en upplagd isväg.

Bussar är inte välkomna och skulle inte heller ha rum på alla vägar, så turistrundturer skapas med "lastbilbussar"

Dräkter. Också i vardagslag upprätthåller man dräkttraditionerna på Kihnu- Kynö.

där passagerarna sitter under bar himmel på träbänkar på lastbilsflaket. Ett av de vanligaste transportmedlen på ön är motorcyklar med sidovagn och flaktraktorer från sovjettiden.

Folkdräkt till vardags

Men det allra finaste. Kvinnorna går till vardags klädda i folkdräkt. Giftna kvinnor bär dessutom ett blomigt tygförkläde till den granna randiga kjolen. På ön finns fyra små butiker, alla av den gamla sorten med disk och betjäning och dessutom adderas prisen för de varor man köpt i flera av butikerna med kulram.

Tyvärr skäms de anställda i några butiker för att de använder så ålderdomliga räkneverk, så de gömmer undan

Färdmedel. Motorcykeln är ett viktigt färdmedel. Här startar två folkdräktsklädda kvinnor sin mc.

kulramen och viftar med händerna då turister stiger in i butiken och vill fotografera.

TEXT OCH FOTO: BOSSE AHLNÄS

Föreläser om ny handikapplag

Den nya handikapplagen som tas upp till debatt i lagtinget på måndag har i riket funnits sedan den första september. I Sverige har de nya rättigheterna varit i kraft i tjugo år.

–Det var verkligen på tiden att även Finland fick ny lagstiftning, säger Anna Caldén som föreläser om den nya lagen i kväll.

Sedan den 1 september har funktionshindrade i riket utökade rättigheter. Åland har egen behörighet på området och den åländska lagstiftningen har släpat efter. Anna Caldén som är kommunalpolitiskt aktiv i Nykarleby och pluggar socialpolitik föreläser om vad den nya lagen innebär på Ålands handikappförbunds höstmöte i kväll.

–Jag har själv ett funktionshinder och behöver daglig assistans för att kunna fungera som fullvärdig samhällsmedborgare. Därför har jag en annan insyn och förståelse när jag jobbar med de här frågorna, säger Anna Caldén.

Den reviderade lagen innebär viktiga förändringar, förändringar som till exempel Sverige gjorde redan

för tjugo år sedan.
–Det är verkligen på tiden att det händer något även i Finland, säger Caldén.

Subjektiv rättighet

Den största förändringen är att personlig assistans blir en subjektiv rättighet för gravt funktionshindrade. Det innebär att kommunerna är skyldiga att erbjuda assistans och kan inte längre skylla på dålig ekonomi.

–Nu kommer fler människor att få möjlighet till assistans, säger Caldén.

Dessutom är det nu behovet och inte diagnosen som avgör om man behöver en assistent.

–Tidigare har man stirrat sig blind på diagnoserna.

En annan viktig förändring är att de funktionshindrades serviceplaner blir viktigare. Varje klient gör upp en plan för det man behöver, till exempel en handikappanpassad bil. Det kommer därför att bli lättare för kommunerna att på förhand budgetera för de hjälpmedel som behövs, och klienten har en juridisk rätt att få det man behöver.

Fortfarande fördomar

Ytterligare en positiv nyhet är att Finlands första nationella handikappolitiska pro-

Anna Caldén är kommunalpolitiker i Nykarleby och studerar socialpolitik

gram ska vara färdigt i mars 2010. Ett stort steg, tycker Anna Caldén.

Rent allmänt säger Caldén att det fortfarande finns fördomar mot funktionshindrade. Hon tror att man behöver jobba med de frågorna redan på dagis.

–Man behöver till exempel betona att alla är lika värda.

Även om vi kommit en bit på vägen finns det ännu många fysiska hinder för funktionshindrade i vårt samhälle. Hissar och ramper saknas ofta vid allmänna platser.

–Men det går framåt sakta men säkert, säger Anna Caldén.

100 ord
från din förening

redaktion@nyan.aland.fi

HÄLSOFRÄMJANDET PÅ ÅLAND

Möte hölls i Ålands Museum nyligen där vi diskuterade en del av nästa års program. Medlemmarna var inbjudna att komma med idéer och förslag. Den 4 februari 2010 ordnar vi en Sparesa till Pärnu i Estland, fyra dagar. I maj har vi planer på en vandringresa till Sverige. Vi vandrar i de vackra trakterna vid Vättern och på Visingsö. Som ett par år tidigare skall vi cykla i skärgården, nästa år står Kökar i turen, det blir ett veckoslut i augusti. Förutom detta fortsätter vi med vattengymnastiken, det blir det förstås lokala vandringar och gökotta. Det som är först i turen nu, är julmidnaden på Soltuna fredag 11 december kl 18.30. Anmälningar tas emot av Maggie tel 43 606 eller Regina tel 22 185 senast 4.12.

ÅLANDS NATUR OCH MILJÖ

Vår trädplanteringskampanj är i full gång! Hittills har vi ålänningar planterat 2898 träd inom ramen för kampanjen!! Träden planteras där de gör mest nytta, i Östafrika. Vi skogen har projekt där man planterar träd i samband med odlingar; för att hålla kvar jorden, som skydd mot störtregn, som solskydd och som kvävegödslare. Dan och Carola åker ner till Köpenhamn i början av december för att berätta om projektet, och kommer där att utmana andra länder att följa Ålands exempel. Tack alla som deltar! PS. Du kan även passa på att ge bort träd som julklapp, vi har presentkort på kansliet, eller ring 12 771 så skickar vi på posten.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Patrik Dahlblom
Epost: patrik.dahlblom@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn
KATARINA, KARIN, KAJSA, KATRINA, KATJA

Så tvättar du en kristallkrona

Kräver handlag. Kristallkronor tvättar man bäst på gammaldags vis, har Tina Landell kommit fram till efter att ha testat olika metoder. Den här kronan hänger på Andersudde.
Foto: STEFAN ÖHBERG

Fråga:
Har du något tips på hur man enkelt tvättar kristallkronor?

”Undrar”

Svar: Jag fick frågan för länge sen men nu just, idag tisdag, har jag äntligen testat det ”självpolerande” sprayet som jag länge tänkt testa.
Vi har en liten rund kristalkrona med en massa små prismor och så en stor åbåkig sak med stora prismor och tusen, känns det som, små kristallpärlor.
Sprayet skall man enkelt bara spreja på kristallerna, mycket sprej, och så rinner smutset av. Eventuellt behöver man torka den sista droppen som blir kvar längst ner på kristallen. Lägg tidningar eller lakan under.

Paraply
Riktigt så lätt var det inte, inte med våra smutsiga kronor i allafall.
Jag fick tips av en fiffig man att man kan hänga ett uppochnervänt paraply i kronan för att samla upp smutsvattnet. Sagt och gjort. Sen sprejade jag. Inbillade mig att man bara sprejar och ”ali changsi, mig kunna trolla” som pappa brukar säga, så skulle kristallerna bara glänsa om en stund.
Nix pix – inte våra kristaller.
Det kan bero på att våra kristaller var innbäddade i mycket damm, fluglort och en och annan liten spindelväv. Det kan också bero på att jag sprejade bara en gång. Man måste kanske göra om proceduren flera gånger om det är mycket smuts.
Hur man gör
Man måste spreja överallt,

hemma

tipset

t.d.landell@aland.net

från alla sidor. Det skall vara drypande mycket sprej, riktigt så att det rinner. Det mesta rinner faktiskt av men till sist måste jag ändå torka av alla kristaller skilt för att få dem riktigt rena. Medan jag sprejade gnuggade jag kristallerna med fingrarna och då gick det bättre. Slät yta från början gör att medlet lätt rinner av. Det rinner inte bra i spindelväv.
Det går lika bra med fönsterputsmedel. Man kan köpa små påsar med fönsterputs-kristaller, ca 50 cent, som man löser upp i varmt vatten. Sätt i sprejflaska och spreja på. Eller så köper man färdigblandat fönstersprej. En svag diskmedelslösning fungerar också men då ska det vara en tsk diskmedel på 10 liter ljummet vatten.
För mycket diskmedel i vattnet gör att kristallerna blir ”regnbågsfärgade” när ljuset bryter igenom och att damm klibbar lättare. Oberoende av rengöringsmedel måste man torka lite. Ju oftare man ”duschar” sin kristallkrona desto lättare rinner smutset av. Då tror jag att ”undermedlet” på nästan 20 euro fungerar.

Bästa resultatet
Bäst resultat får man ändå

– säga vad man vill – på gammaldags vis då man med varmt vatten, lite diskmedel och en duk som inte släpper ludd tvättar sin kristallkrona. Gnid varje kristall, systematiskt, med fuktad duk och torka torrt efteråt med linneduk. (Bomull luddar!) För att riktigt nå själva stommen av kronan och putsa mässingen blank och fin så behöver man plocka bort kristallerna.
Jag hjälpte min farmor för över trettio år sedan då hon behövde små fingrar som lossade järntrådarna från själva stommen. Kristallerna diskades för hand och torkades en och en. Sen gned hon mässingen blank. Till sist satte vi kristallerna på plats - och hon visste precis var varje kristall skulle vara. Den kronan hänger hos oss idag men jag vågar inte mera lossa de fina trådarna för de är väldigt sköra, dessutom har jag noll koll på vilka kristaller som skall vart när de skall tillbaka.
Lycka till med era kronor. De är fina när de blänker.

TINA

Kom ihåg

- Allsvensk samling:** Sekretären ber att de medlemmar som inte betalt årsavgiften 2009 vänligen betalar den till banken eller Borghill före 15.12. Har någon lust att åka på Stockholmsavdelningens julfest 3.12? Anmäl er då kvickt till Eivor.
- Folkhälsan i Mariehamn:** Luciagruppen uppträder på Stadsbiblioteket onsdag 25.11 kl 18.30. Välkommen och lyssna på årets luciakandidater, och passa på att rösta på din favorit. Försäljning av lucialotter, luciamärken, glögg och pepparkaka.
- Folkhälsans borreliagrupp:** Kom ihåg träffen torsdag 26.11 kl 18.00 i Allaktivitetshuset.
- Garantiföreningen för Matsmårs:** Första årsmöte tisdag 1.12 kl 19.00 på Skärgårdskontoret i Sonboda. Förutom sedvanliga stadgeenliga ärenden skall även beslut

- tas om inköp av fast egendom, samt beslut om att pantsätta densamma för upptagande av lån för inköpet.
- Mariehamns pensionärsförening:** ”Bokträffen” torsdag 26.11 kl 14.00 i Röda Korsgården. Att läsa: ”De är inte kloka, de där ryssarna” av Anna-Lena Laurén. OBS! Vi träffas i matsalen!
- Mariehamns Marthaförening.** Kurs i tovning måndag 30.11 kl 13.00-15.30 i Villa Carita, ledare Anu Jokinen. Glögg och pepparkakor.
- Medis:** Föredrag ”Månadens resa” måndag 30.11 kl 18.30. Richard Munsterhjelm berättar då om sin två veckor långa resa i Namibia och visar bilder av Namibias spännande djur och natur. Ingen förhandsanmälan behövs.
- Norra Ålands pensionärer:**

- Höstmöte i Rosengård 25.11 kl 14.00. Stadgeenliga förhandlingar. Kaffet serveras före mötet. Efter mötet sjunger vi som vanligt allsång till komp av gitarr och dragspelstoner. Välkomna!
- Rädda Barnen på Åland:** OBS, Viktigt! Ingen insamling på torsdag. Insamlingen till Lettland har fått helt otroligt mottagande och bilen är fullpackad. Tack till alla!
- Röda Korset:** Traditionell Lillajulmarknad fredag 27.11 kl 18.00-20.00 i Röda Korsgården.
- Sjömissionen:** Julauktion i S:t Görans församlingshem torsdag 26.11 kl 19.00. Kaffeservering.
- Ålands frimärkssamlarförening:** Programkväll söndag 29.11 kl 19.00 i Ålands hotell- och res-

- taurangskola. Visning på storbildsskärm av fina Ålandssamlingar. Öppet för allmänheten.
- Ålands guider:** Ann-Gerd Steinby berättar om sin nya bok och sin syn på Anni Blomqvist. Onsdag 25.11 kl 18.30 på Info.
- Ålands hörsselförening:** Föreningens hörselrådgivare har mottagning onsdag 25.11 kl 13-15 i hörsselföreningens kontor i Ålands handikappförbunds lokaler, Handicampen. OBS! Tidsbokning på tel 527 360.
- Ålands reumaförening:** Torsdag 26.11 kl 18.00, höstmöte på Handicampen. Stadgeenliga förhandlingar, lotteri och servering.
- Ålands transportarbetare:** Höstmöte lördag 28.11 kl 13.00 på Park hotell. Stadgeenliga förhandlingar.

Vi firar 1-15 år Gratulerar 70 år

Timothy Tedestam i Eckerö Torp fyller 8 år idag den 25 november. Han gratuleras av mamma, pappa, Rebecka, Bamse och Frasse.

RALPH SALO
Namn: Ralph Salo.
Född: den 26 november 1939 i Mariehamn.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: pensionerad överlärare, sjökapten.
Familj: gift med Maj-Lis f Lundqvist.
Intressen: friluftsliv och skärgårdsliv, sommarstället där han njuter finns i Vårdö.
Födelsedagen: firas inom familjen.

Utbildad elektriker, men efter att 1956 gått ut som jungman på Öströms fartyg Eva vigde han livet åt sjöfarten. Blev sjökapten vid Ålands sjöfartsläroverk 1963. Tjänstgjorde på rikssvenska fartyg ett par kortare perioder, men längsta tiden arbetade han inom GE-rederiet som styrman och vikarierande befälhavare.

1969 blev jubilaren tf lektor i navigationsämnen vid Ålands sjöfartsläroverk. Han blev tf överlärare 1975, sedan gick han en navigationslärarutbildning och blev ordinarie överlärare följande år. Under två år i början på 90-talet tjänstgjorde han som rektor för sjöfartsläroverket.

Lärlivet varierades med aktivt sjömansliv genom att Ralph ofta sommartid tog befälhavarvikariat.

Gratulerar 60 år

TORVALD FAGERLUND
Namn: Torvald Fagerlund.
Född: den 25 november 1949.
Bor: Vårdö by.
Gör: jobbar på landskapsfärjan Doppingen sedan 40 år tillbaka.
Familj: sambo Gun-Britt.
Intressen: det vanliga, som att åka ut med båten på sommarena.
Födelsedagen: bortrest.

Gratulerar 80 år

BIRGER HEDENSTRÖM
Namn: Karl Birger Hedenström.
Född: den 28 november 1929 i Finström Bjärström.
Bor: i Hammarland Kattby.
Yrke: pensionerad sjöman.
Familj: ensamstående.
Intressen: sommarstugan och idrott på tv.
Födelsedagen: firar inte

■Brändö grundskolas klass 7 är klara för final i den finlandssvenska TekNaturtävlingen Sjukamp.
TekNatur/Sjukamp är en tävling i naturvetenskap för eleverna i sjunde klassen. I år deltog sammanlagt 25 skolor från hela Svenskfinland.
Finalen avgörs den 6 februari vid yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors.

TACK

Ett varmt
Tack
till Er alla som med blommor och presenter ihågkommit mig på 75-årsdagen.
Berit Myllykoski

Åländsk punktrio nu på guldskiva

■Åländska punktrion **Tinner** fortsätter ge ut sin musik i otidsenliga format.
Det senaste släppet är en sju-tumssingel i guld, röd, transparent, och vit vinyl som bandet delar med **Agathocles** från Belgien. Agathocles har en lång rad split-singlar bakom sig från 1988 framåt, med bland andra **Smegma**, **Putrid Offal**, **Bad Acid Trip** och **Vomit Fall**.
Tinner spelar också live då och då. I morgon är de förband till amerikanska **Toxic Holocaust** på Nosturi i Helsingfors. (pd)

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Finlandssvenskarna ska ha rätt till basservice på sitt eget modersmål. De är lika goda finländare som alla andra.

SAMPO TERHO, ny ordförande i finshkshetsförbundet, i Hbl-intervju

Utforskar Shakespeare på Föglö

Teaterlaboratorium tog sig an ”Kung Lear”

I salen i det gamla brandkårs huset i Degerby vandrar skådespelare och dansare över golvtilljorna. Vandrar och gör olika små övningar. Hälsar god morgon, stannar upp och kramas. Pussar varann på kinderna. Vandrar igen.

Det är morgonträning inför dagens övningar i teaterlaboratoriet ”Lear Landscapes”, Skakespeare alltså.

Tolv professionella skådespelare och dansare från olika länder plus ett par lokala elever arbetar i en fem dagar lång workshop med teater utgående från William Shakespeares ”Kung Lear”.

Scenkonstpedagogerna **Grete Sneltvedt**, från Norge men numera bosatt i Lumparland, **Heidrun Kaletsch**, från Tyskland och regissören **Katja von der Ropp**, med tysk-finländsk bakgrund, står för ledningen. Lokal producent är **Ann Sundblom**. Teaterföreningen Lumparlab är arrangör och man har stöd från olika kulturfonder och institutioner.

Fortgående forskning

Träningen denna tisdag förmiddag är ett av stegen, ett av arbetssätten i den teaterpedagogik med ryska rötter som tillämpas. Avsikten är inte att skapa någon färdig föreställning men allt man gör mellan kl 10 och 20 under fem dagar hänger samman och har en mening. Man gör utforskningar med ”Kung Lear” som råmaterial och allt ingår i en fortbildningsprocess som berikar de enskilda deltagarna med nya insikter.

Att man kallar det man gör för ett teaterlaboratorium ger enligt Grete Sneltvedt en fingerisning om att det man sysslar med handlar om forskning och om metod. Därför är målet inte heller att göra en färdig föreställning utan att koncentrera sig på det som händer under vägen, medan man arbetar. Det dokumenteras också på film.

Rikt råmaterial

Att man valt att ta upp Shakespeares ”Kung Lear” är inte någon slump.

– Shakespeares text är väldigt rik. Den har många lager och ett fint bildspråk. Mycket finns dolt under ytan. Den bjuder på mycket att forska i säger Grete.

Träningspass. Dagens arbete med ”Kung Lear” har startat. I förmiddagens träningar arbetas det med tid, rum och improvisationer.

Träningen som inleder dagen består av ett arbete med tid och rum och med improvisationer, senare under dagen följer textanalyser och övningar kring scener och roller som deltagarna själva valt och där de kan bjuda in andra i som hjälp.

En speciell sak är att alla i övningarna använder sitt eget språk. Det talas åtminstone norska, svenska, tyska, italienska, engelska och spanska. Och några problem verkar detta inte medföra.

– Det handlar om att språken har olika melodier och språkmelodierna ger deltagarna olika associationer. Det gör det hela bara intressantare, säger Heidrun.

Signe Holtsmark från Norge och **Carl-Erik Reidler** från Sverige som arbetar både som skådespelare och regissörer verkar båda mycket inspirerade av kursen som pågått sedan i fredags.

– Jag har länge arbetat med teater, både i Oslo och Berlin, och det känns bra att nu få vara med här nu och vidareutbilda sig, säger Heidrun.

– Att arbeta med den ryska metod, som tillämpas, öppnar så många nya sidor av teatern.

Otroligt häftigt, en jättestor erfarenhet, säger Linnea Sundblom.

Man blir aldrig färdig och fulllärd. Varje gång man går in på scenen är det som att anträda en ny forskningsresa, säger Carl-Erik.

”Otroligt häftigt”

Unga **Linnea Sundblom**, som tillsammans med **Linn Weman** varit med som Grete Sneltvedts elever, är överväldigad när Nyan byter några ord med henne strax före tisdagens förmiddagsträning.

Ledartrio. Grete Sneltvedt, i mitten, utgör tillsammans med Heidrun Kaletsch, till vänster, och Katja von der Ropp teaterlaboratoriets ledningsgrupp.

– Det här är otroligt häftigt, en jättestor erfarenhet. Jag har lärt mig massor och vågar mer och mer hela tiden.

Och forskningen skall gå vidare, är det tänkt. Enligt Grete Sneltvedt planeras sammanlagt fem laboratorier i olika nordiska länder. Redan nu har hon och Heidrun Kaletsch kontakter till universitet i Norge och Sverige och man arbetar på att etablera nätverk på universitetsnivå i Finland.

Någon färdig föreställning att spela för publik blir alltså inte resultatet av de fem dagarna på Föglö, men det finns ändå möjlighet för intresserade att få se något av det man sysslat med. I kväll, onsdag, kl 19 bjuder man in allmänheten till en öppen repetition i brandkårs huset i Degerby.

Text och foto:
JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Musikinstitutet söker stråkmusiker inför

vårterminens orkesterverksamhet. Institutets kammarorkester söker violinister, violaster, cellister samt en kontrabasist för att bland annat kunna spela någon symfoni av **Haydn** och **Lars Erik Larssons** ”En vintersaga”, meddelar rektor **Björn Blomqvist**.

– Orkestern består i dag av åtta stråkmusiker och fem blåsare. Vid behov kan antalet blåsare utökas med skolans egna krafter. Däremot råder det brist på stråkmusiker just i år, skriver Blomqvist.

Skolan ser det som sin uppgift att kunna erbjuda sina elever orkesterverksamhet på kammarorkesternivå. Med externa krafter skulle detta kunna bli möjligt.

– Vi hoppas att amatörmusiker på Åland skall tycka att erbjudandet om samspel i orkesterform är intressant. Notläsningsvana är ett måste medan tidigare orkestervana inte är nödvändig.

Orkestern framträder i Jomala kyrka den 12 december vid Ålands musikinstitutets Luciakonsert för den som vill höra hur orkestern låter just nu. Då framför orkestern bland annat delar av en folkmusikmessa som man jobbat med under hösten.

Den som är intresserad är välkommen att ta kontakt med kapellmästaren **Kjell Frisk**. □

Ylva Eggehorn kommer inte till

årets sista kultursoppa med Nordens institut i Ålandica i dag. Eggehorn har meddelat förhinder på grund av sjukdom. Författaren **Leo Löthman** har dock på kort varsel lovat att ställa upp, meddelar informatör **Maria Jonsson** på Nordens Institut på Åland. Kultursoppan serveras kl. 12. □

Jerker Örijans och Folke Wickströms

föredragsserie om det gamla Mariehamn i kulturnämndens regi har blivit mycket uppskattade – så till den grad att det tredje tillfället onsdag 25 november har flyttats från stadsbiblioteket till Ålands museums filmsal.

– Vi gissar att veckans ämne, innerstaden, kan locka ännu större publik än de tidigare ämnena, så att en större lokal kan behövas, skriver bibliotekschef **Eva Gustafsson-Lindvall**. □

Färgsprakande och miljömedvetet

Vart än människorna går lämnar de för stora fotspår efter sig. Det tycker bildkonstnären **Viva Granlund** som har gestaltat några av fotspåren i sina färgglada målningar som hänger i Kalkelhallen.

Man får tolka det hur man vill men fotspår lämnar människan efter sig, menar Viva Granlund. Konstnären från Helsingfors har för första gången en utställning på Åland och hennes målningar

föreställer platser som på något sätt påverkats av människan. Mangroveskogen eller en alldeles för konstbesprutad äng till exempel.

– Man tänker ”oj, vad vackert” när man kommer till nya platser, men det finns alltid ett men. Man kan inte längre njuta helhjärtat eftersom människan förstört så mycket.

Vanligtvis målar Viva Granlund mycket utomhus, på väggar och i tunnlar. Hon målar även live på olika events, ungefär som performancekonst

fast med ett bestående resultat.

Utställningen Människonatur visas till den 10 januari.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Blödande skog. På Viva Granlunds målning av Mangroveskogen ringlar ett blodspår som människan rivit upp.

Foto: TANJA LÖNNQVIST

Årets Augustpris för bästa svenska

skönlitterära verk gick till **Steve Sem-Sandberg** för romanen ”De fattiga i Lodz”, om judarna i ghetton i den polska staden Lodz. Priset för bästa svenska barn- och ungdomsbok gick till boken ”Skriv om och om igen” av **Ylva Karlsson, Katarina Kuick, Sara Lundberg och Lilian Bäckman**. Sara Lundberg är Ålandsaktuell med illustrationerna till **Åsa Linds** ”Dunderlunds bästa bokstav” som kommit på PQR. □

Lumparland friskaste kommunen

Hela 14 åländska kommuner finns bland de 20 första på folkpensionsanstaltens lista över var landets friskaste invånare bor.

FPA har gjort listan på basen av statistik om dödlighet, sjukpension och ersättning för mediciner.

Lumparland, Lemland, Föglö, Kumlinge och Brändö toppar listan som landets fem friskaste kommuner. Sund och Jomala kommer på sjunde respektive åttonde plats.

Finström är nummer 11, Kökar 12, Mariehamn 13, Hammarland 14, Saltvik 16, Vårdö 19 och Eckerö 20. Geta ligger långt efter med sin 60:e placering och Sottunga saknas helt.

Tre faktorer

FPA har klassificerat kommunerna enligt ett index som baserar sig på tre faktorer. Man har tagit dödligheten i beaktande, man har jämfört antalet sjukpensionärer med antalet arbetsföra i kommunen och också antalet personer som är berättigade till specialersättningar för läkemedel.

I den finskspråkiga draken Helsingin Sanomat ställer sig reportern **Päivi Ängeslevä** frågan om det har någon betydelse för hälsan om man flyttar från en sjuk kommun till en frisk.

I det resonemang och de intervjuer som följer kommer hon fram till att svaret är både och. Friskheten påverkas bland annat av kommunens inställning till till exempel rehabilitering och fortbildning

Frisk lumparlänning. Guy Frisk är inte så säker på att lumparlänningar är friskare än andra utan att statistiken beror på att de är för lata för att gå och undersöka sig. - Eller så är det för att vi äter vanlig mat, mycket fisk och lite kött ibland. Foto: STEFAN ÖHBERG

som alternativ till sjukpension. Friskheten påverkas också på det individuella planet av allt från genetiska arv till sociala arv, utbildning och ekonomi.

Är deprimerande

-De som stannar kvar i en grå och trist kommun gör det för att de inte kan flytta, säger forskaren **Tarja Melartin** till Helsingin Sanomat.

-Miljön påverkar graden av depression och det är naturligtvis deprimerande om byns enda butik stänger, befolkningen består av äldre och man själv blir arbetslös.

Nästan hälften av antalet sjukpensioner beror enligt FPAs statistik på just depressioner.

Socialt kapital

Överläkare **Markku T.**

Hyypää hävdar efter att ha forskat i frågan att finlands-svenskarna har ett socialt kapital som är förklaringen till att de är friskare och lever längre.

Helsingin Sanomats reporter frågar honom därför om invånarna från sjuka Rautavaara skulle bli friskare om de flyttade till Lumparland. Han förkastar tanken.

-Migration utarmar områdets sociala kapital.

-Om Rautavaaraborna intog Lumparland skulle de ta med sig kulturen och levnadsvanorna från sin hemkommun. Det skulle förstöra den ursprungliga lumparländskheten, säger Hyypää till Helsingin Sanomat.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Koncentrera dig!

Har du dina bank- och försäkringsaffärer utspridda? Samla allt i samma låda. Det lönar sig!

Som OP-bonuskund får du bonus på både lån, besparingar och betalningar med OP-Visa. Ju mer ärenden du har desto mer bonus får du. Det finns ingen övre gräns. Välkommen.

www.andelsbanken.ax
tel. 6330*

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

Delbetala!
Skräddarsy din finansiering med Aktivfinans!

Matbord + 6 stolar
2390€

Få 100€
att handla
annat för!

Matbord Wilma i laserad vit, 190x105 cm **935€**. Stol Wilma, klädd sits i tyg Ellinor blå **265€**. Skänk Wilma **1465€**. Flatvävd matta Memory i ull, beige, 170x240 cm **255€**.

BOKA BORD!

Köp valfri matgrupp och få 100€
att handla annat för hos oss.*

Få 100€
att handla
annat för!

Matbord
+ 6 stolar
735€

Matbord Ljusterö i oljad massiv ek, 180x90 cm **415€**. Stol Resö i brun läderimitation + extra tygklädsel i svart **95€**. Paketpris! Bord + 6stolar **735€**.

Ryamatta vit eller svart 135x190 cm.

Matta
105€

Taklampa
60€
(85€)

Taklampa Swing i svart el. vitt trä, Ø 39 cm.

Matbord + 6 stolar
985€

Få 100€
att handla
annat för!

Matbord Pedro i svartbetsad askfanér, 180x90 cm **415€**. Stol Resö i svart läderimitation + extra tygklädsel i grått som på bild **95€**.

Mariehamn Lövdalsvägen. 018-317 44. Mån-ons 9-17.30. Tor 9-19. Fre 9-17. Lör 10-14. *Gäller matbord + minst 4 stolar över 500€ under perioden 11/11-30/11 och kan ej kombineras med andra erbjudanden. Reservation för slutförsäljning. Mer information om fullständiga delbetalningsvillkor på www.mio.se

Nöjda. Ulla-Britt Öhberg med Boris och Camilla Jansson med River är nöjda över att ruinhundsbanan äntligen börjar vara klar.

Entusiastisk. Trots att Andreas Karlsson inte själv äger en hund brinner han lika starkt för banan som aktiva hundägare.

Belöning. När Camilla Janssons hund River hittar Ulla-Britt Öhberg är glädjen stor. Speciellt när han blir belönad med godis.

Hunden som räddaren i nöden

Strax före Färjsundsbron hittar vi några eld-själur inom räddningshundsverksamheten.

Bland stenbråte och cementringar har en ruinhunds bana växt fram. Frivilligverksamheten är stark, både bland hundförare som hundar.

För tillfället ser det kanske inte så bra ut men det är ju ännu i utvecklingsstadiet, säger **Andreas Karlsson** som är Röda korsets beredskapschef på Åland.

Han finns på plats eftersom Röda korset står som största organisatör för verksamheten medan Paf har stått för finansieringen. Fastän han inte själv har någon hund ivrar han för banan.

Matten **Ulla-Britt Öhberg** poängterar att man ska se banan ur hundens perspektiv. För människan ser det ut som ett enormt skrotlager och tanken är att det ska likna ett raserat område. Men hunden ser något helt annat.

–Man borde nästan ta och nosa runt längs banan för att förstå det som hunden ser, säger Öhberg.

Inte klar än

Redan på 1970-talet väcktes tanken om en ruinhunds bana hos **Tor Ljungar Grönstrand**. Och nu har tanken blivit verklighet och en räddningsbana har alltså byggts upp. Den första delen är inspekterad och godkänd men än är det inte klart. Förra veckan skedde en granskning och banan godkändes av överdomare **Kari Anttonen** från Finska brukshundsklubben och brandinspektör **Henrik Olofsson**.

–Vi hoppas på att hela ska vara klar nästa år. Det som behövs nu är mera skrot helt enkelt, det skulle vara bra med mera rivna hus just nu, säger Andreas.

Uppbyggt av frivilliga

En sann talkoanda råder bland de som är aktiva med ruinhundsbanan. Det finns två klubbar som har varit med och arbetat, Ålands räddningshundsclubb och Ålands bruks- och sällskaphundsclubb. Men det är inte bara med uppgiften att bygga upp banan som aktiviteten har varit stor, hela räddningshundsverksamheten är något som många brinner starkt för.

–Jag kan ringa mitt i natten och säga att jag behöver hjälp av en räddningshund och dens förare och så kommer de genast. Vid sju åker förarna på jobb och kommer genast tillbaka för att fortsätta räddningsarbetet när de jobbat klart.

Tredelat prov

Ulla-Britt Öhberg och **Camilla Jansson** är på plats med sina hundar Boris och River. Boris börjar bli för gammal för att kunna bli en certifierad räddningshund men planen är att River ska bli det.

Ruinsökning. Camilla Jansson har tagit plats i tunneln och nu är det hunden Boris uppgift att hitta henne. Matte Ulla-Britt Öhberg markerar.

–Det är en lång process och mycket övning och träning som ligger bakom så Boris med sina 6 år är nog tyvärr för gammal. Men jag har en annan hund som har potential att bli en riktig räddningshund, säger Öhberg.

För att bli räddningshund måste hunden gå genom ett tredelat prov. De ska klara av spårning och öppet sök och sedan godkännas i ruinhundsbanan. Två delar måste vara godkända för att bli certifierad räddningshund och ruindelen är obligatorisk. Hundarna med sina

förare får 20 minuter på sig att klara av banan. I provet på ruinhundsbanan använder man människor som hundarna ska hitta.

Personerna kryper helt enkelt ner i cementringarna eller tunnlarna och sedan är det tänkt att hundarna ska söka upp dem.

–Vi har också avledande faktorer för att testa hundarnas skarpsinne, det kan vara allt från klädesplagg till tjock rök och starka ljud, säger Karlsson.

På Åland finns det i dagsläget endast två hundar som kan klassa sig som rädd-

ningshundar. De är **Gunnar Ahlströms** Clinton och **Linda Henrikssons** Kira.

Andra syften

Banan är inte bara till för att man ska kunna ta provet. Utan också till för övning.

–I söndags byggde vi upp en mur som är formad som trappsteg. Syftet med den är att testa om hunden eller hundföraren är rädd för höjder, säger Jansson och skrattar.

Likaså är det med de cementringar som är formade som underjordiska tunnlar. Det är med andra ord vik-

tigt att ingendera parten har cellskräck.

Hit kommer också andra för att öva och inte bara med hundar. Frivilliga brandkårer och andra räddningssenheter kan komma hit på träning. Man tävlar också inom det här ämnet och det är tänkt att banan i Godby ska hålla för internationella tävlingar i framtiden.

–Alla är välkomna hit hälsar Karlsson.

SOFI NORDMYR
sofi.nordmyr@nyan.ax
tfn 528 406

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

1 ÅR PÅ ÅLAND!

Vi firar med massor av specialpriser

GIGANTEN
DET ÄR DUMT ATT BETALA FÖR MYCKET™

På jakt. Med nosen i vädret börjar River sin jakt efter personen som ligger begravd i rasmassorna.

rar med handen riktningen innan hon släpper iväg honom.

Tunnel. Camilla Jansson och Ulla-Britt Öhberg visar upp en tunnel av cementringar och berättar att en sådan kan vara upp till 20 meter lång.

Lamprekord för ljushuset i Grelsby

Lyser ännu mer. I år ska det lysa extra mycket kring Sven-Elof Johanssons hus i Finström Grelsby. På lördag kl 18.00 tänds lamporna. Foto: JONAS EDSVIK

I år blir det nytt rekord för Ålands mest lysande hus. Sven-Elof Johansson i Finström Grelsby bjuder på en 18 meter hög gran med 1.050 nya lampor.

Sven-Elof Johanssons gård i Finström Grelsby vid Geta-vägen har utvecklats till en välbekant sevärdhet i jultider. En titt i arkivet visar att när

Nya Åland skrev om det lysande, julpyntade huset och gården 2006 hade Sven-Elof 2.500 lampor, ifjol var det drygt 5.000 och i år blir det alltså över 6.000. Det har visat sig att intresset redan är stort och förväntningarna stora ute bland folk. Så här kan vi meddela att lamporna tänds kl 18.00 på lillajul, alltså lördag. (ms)

Vår traditionella

LILLA JUL-MARKNAD

Fredagen den 27 november kl 18-20 i Röda Korsgården, Västra Esplanadgatan 5

VÄLKOMNA!

 FRK Mariehamnsavdelning
– Hjälp oss hjälpa –

Julbelysning...

INOMHUS

Dekorationsbelysning
a. Flinga, batteri 14,-
b. Alvesta 21,-
c. Raufoss 10 24,-
d. Abbekås 23,-

Lysholm med LED lampor 99,-

Julstjärna på fot, Solvalla, 20,-

Tomte, Kenny 36,-

UTOMHUS

1. TOP 59,-
2. Blad LED 62,-
3. Aldo 69,-
4. Axelia 35,-

Öppet: vard 9-17, lör 10-14, 26/11 till kl 19.00

ELVARUHUSET
Strandgatan 25 Tel. 15 311

NYHET!

Ålandsostarna nu även som skivade

Ålands Edam och Ålands Special finns nu skivade i en 300 g, återförslutningsbar konsumentförpackning. Lite enklare och mer praktiskt men samma goda rejåla smak.

Du hittar dem bland Ålandsostarna i din butik.

Ålandsmejeriet

ÅLANDSTIDNINGEN

ELGIGANTEN PRISPRESSAR!

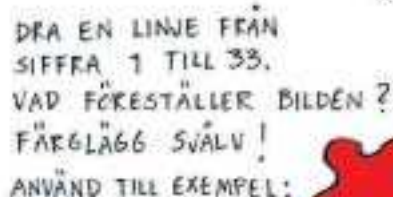
ELGIGANTEN PRISPRESSAR!

Kampanjstart fredag 27/11

DET ÄR DUMT ATT BETALA FÖR MYCKET™

barnsidan@nyan.ax

VIGGO SKA HJÄLPA
SIN PAPPA ATT
HANDLA.
MEN VAD STÅR DET
PÅ LISTAN?

Jag vill jobba med blommor. Emilia Melander, 9 år, från Godby.

Jag vill bli brandman. Jenna Johansson, 5 år, från Föglö.

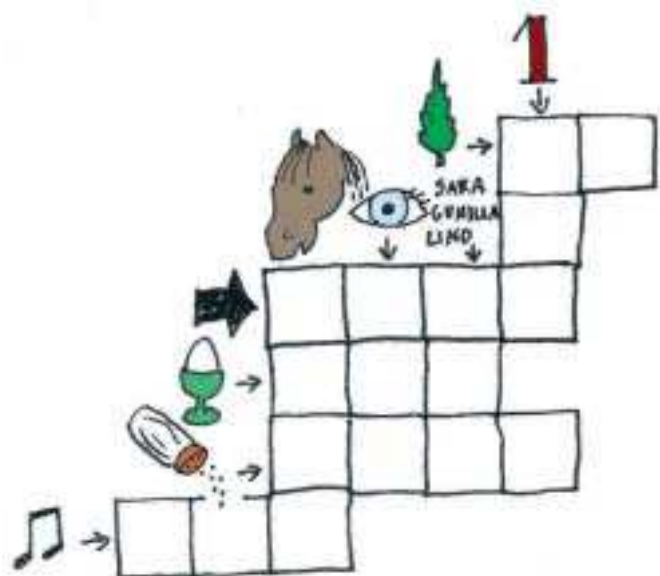
Jag vill bli sminkös. Julia Snällström, 8 år, från Föglö.

Jag vill bli fiskare. Henrik Lundell, 7 år, från Vårdö.

Jag vill bli brandman.
Oscar Johansson, 8 år, från Föglö.

kryss!

VILKET ORD BLIR DET VID PILEN?

Här är en teckning som Kajsa Jansson, 6 år, har ritat då hon var med sin storebror Walter Aaltonen i Södersunda skola måndagen den 26 oktober. Kajsa "Fong-fong" Jansson älskar att teckna.

Maria Nykvist

Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Jan of Wålnar är underbar.

SKÅDESPELESKAN SUSAN SARANDON HYLLAR
PINGISLEGENDEN JAN-OVE WALDNER

IFK:s Nordström om träningen med storlaget Atlético Madrid

”Pass, pass, pass och röra sig mycket”

FOTBOLL. IFK Mariehamns 16-årige försvarare Johannes Nordström är just hemkommen efter tio dagars provspel med Atlético Madrids b-lag.

Om det blir någon fortsättning i det spanska laget vet han ännu inte.

–Jag vet inte vad de tyckte men det kändes bra. Kanske det blir nytt provspel i framtiden, säger han.

När Johannes Nordström steg av färjan på Åland i söndags kväll var det med en färsk smak av spel i Europa och en stor fotbollserfarenhet rikare.

För när de flesta av hans klubbkamrater i IFK Mariehamn vilade upp sig under semestern befann sig 16-årige mittbacken Nordström och klubbkamraten **Sasha Anttilainen** nere i Spanien i en och en halv vecka och provspelade med Atlético Madrids b-lag.

–Det var en bra erfarenhet. Riktigt intressant och roligt att se hur de har sitt spel och sina träningar. I IFK är det mer familjärt, där nere var de lite mer hetsiga och ibland var det några som rök i hop på träningen, säger Nordström.

Annars var det inte så mycket som skiljde sig åt mellan IFK:s och Atlético:s träningar som Nordström först trodde.

–Det var ganska mycket som var lika. Kanske att det var mer passningsspel där–pass, pass, pass och röra sig mycket. Och överlag var det inte lika fysiskt tacklingsmässigt som här, säger han.

Hur tycker du standarden var på laget?

–Jag tycker att det var bra standard på träningarna. Det var många spelare som var duktiga och jag tror säkert att en fyra-fem stycken skulle platsa i IFK:s startelva. Varje vecka var det också tre spelare i b-laget som fick vara med och träna med a-laget, säger han.

Någon sådan möjlighet fick dock inte Nordström vara med om.

–Men jag fick i varje fall titta på när de tränade, säger han.

Inväntar feedback

Om det blir någon fortsättning i det spanska laget vet Nordström ännu inte utan hänvisar till IFK:s klubbdirektör **Peter Mattsson**.

–Jag har inte så mycket koll själv utan det är klubben som sköter kontakten. Men jag tror att de testade mig mest för framtida möjligheter. Och för min egen del ville jag åka dit för att se hur jag står mig mot andra spelare, säger Nordström.

Mattsson å sin sida säger att det troligtvis kommer att dröja ett par veckor innan de får någon feedback från Atlético's håll.

Men även om Nordström får

Om åtta år. ”Alla vill väl spela i en sån här snygg tröja”, säger Johannes Nordström och visar upp Atlético Madrids klubbtröja. Och går det enligt hans beräkningar spela han i en storklubb av den kalibern inom åtta år. Får han själv välja vilken är det Arsenal spelartröja som då pryder hans kropp. Foto: ERKKI SANTAMALA

Egna bilder. Johannes Nordströms egna bilder från när han och Sasha Anttilainen provtränade med Atlético Madrids b-lag. IFK Mariehamns klubbdirektör Peter Mattsson tror att det dröjer ett par veckor innan någon av de två spelarna får någon feedback från klubben om hur det gick. Foto: PRIVAT

–Det blir i så fall senare. Kanske nästa år. Det har varit mycket med landslaget det senaste och nu Madrid. Jag behöver ta lite semester och vila upp sig innan träningen börjar med IFK om någon vecka, säger han.

Är du aktuell för provspel med någon annan klubb inom den närmaste framtiden?

Är det någonting från träningen i Madrid som du kan ta med dig på träningen här och lära dina

Ligacupen lottades

■FOTBOLL. FC Lahti, HJK, FC Inter, MyPa, FC Honka och TPS ingår i samma grupp som IFK Mariehamn när ligacupen avgörs nästa år. I den andra gruppen spelar VPS, FF Jaro, Haka, JJK, AC Oulu, Kups och Tampere United.

Ligacupen 2010 och gruppfordelningen samt lottning av hemma- och bortamatcher skedde igår ligastyrelsens möte. Ligastyrelsen beslöt att fördela grupperna geografiskt, en norr- och sydgrupp med vardera sju lag.

Gruppspelen avgörs 20 januari till 10 april. I grundomgången har alla lag tre hemmamatcher och tre bortamatcher. Det spelas en enkelserie varav fyra lag från vardera grupperna går vidare.

I gruppspelen tar IFK emot Lahti, Honka och TPS hemma. HJK, Inter och MyPa möter man på bortaplan.

Kvartsfinalen spelas onsdagen den 31 mars och grundomgångens etta och tvåa får hemmafördel i den matchen. Semifinalen spelas onsdagen den 7 april och finalen spelas lördagen den 20 april. (ml)

Öhman stod för hattrick

■INNEBANDY. Hannes Öhman gjorde tre mål då hans Storvreta körde över Caperiöby i måndags då lagen möttes i Uppsala. Storvreta vann matchen med siffrorna 11-4 efter 3-2, 3-1 och 5-1 i de olika perioderna.

Storvreta ryckte därmed ordentligt ifrån Stockholmslaget i Superligatabellen och man ligger nu på andra plats, en poäng efter serieledarna AIK. (ml)

Sportens kom ihåg

■ **agility.ax:** Träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6 december. Läs mer på hemsidan www.agility.ax. För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tel 040 505 1037.

■ **agility.ax:** Höstmöte 26 november 19.30 på ÅKD:s kansli. Servering. Alla medlemmar välkomna!

■ **IFK Mariehamns ishockeysektion:** Stadageenligt årsmöte onsdag 25 november 18.00 i Islandias Cafe Nedsläppet. Välkommen.

■ **IFK Mariehamns fotbollssektion:** Årsmöte tisdag 8 december kl 18.30 på Wiklöf Holding Arena.

■ **Motionsserien i ishockey:** Veckans matcher v. 48. Onsdag 25 november kl 21.00 IF Start-IFK Veteraner, fredag 27 november kl 19.30 Sviby-Blåjusen, kl 20.30 Thunderbirds-Alandia.

■ **ÅID:** Ordinarie höstmöte, torsdag 26 november 19.00 i Ålands Hotell & Restaurangskola, Mariehamn. Stadageenliga förhandlingar, stipendieutdelning.

■ **ÅID/IF Åland-orientering:** Höstmöte onsdag 25 november 19.00 i Idrottsgården, personalens kafferum.

■ **ÅID-skidor:** Intresserade av VM på skidor för veteraner i Falun med start 20 februari gör en intresseanmälan till Lennart 040-8657070 eller Stig 040-5935444 senast onsdag nästa vecka. Skidlicens måste lösas.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Bli kund hos Paf!

Vi bjuder på **10 euro i bonus** och chans att vinna ett snyggt Paf pokerset! Läs mer på www.jokerdart.ax

SCANDINAVIAN DART MASTERS

hosted by Hotell Arkipelag

Hotell Arkipelag restaurangen

Fredag och Lördag 27 – 28 november

Upplev den Nordiska darteliten utmanas av internationella toppspelare!

Callers

Richard Ashdown
Jacques Niuwlaat

England
Holland

Spelare

Joey ten Berge
Stephen Bunting
Scott Mitchell
Willy van der Wiel
Robert Wagner
Robbie Green
Paul Carter
Magnus Caris
Oskar Lukasiak
Daniel Larsson
Vesa Nuutinen
Dennis Nilsson
Per Laursen
Sami Sanssi
Ulf Ceder
Jarkko Komula

Land

Holland
England
England
Holland
Norge
England
Sverige
Sverige
Sverige
Finland
Sverige
Danmark
Finland
Finland
Finland

WDF ranking

8
11
14
15
23
26
30
69
114
146
158
186
265
436
-
-

Fullständig information om tävlingarna hittar du på
www.jokerdart.ax

PROGRAM

Fredag 27.11

Kl. 19.00 Herrar 1/8 dels finaler
Kl. 23.30 Herrar kvarts finaler

Lördag 28.11

Kl. 20.00 SEMI FINALER
Kl. 22.00 FINALER

ENTRÉ

10 €

Köpes i receptionen
på Hotell Arkipelag

eller från
joker@aland.net

Inkluderar entré till
hela huset.

SUPÉ

Se världseliten i dart från parkett!
Boka supé som även inkluderar entré till hela huset.

PRIS 35 €

Serveras fredag kl. 19.00 och lördag kl. 20.00.
Bokas i receptionen på Hotell Arkipelag

FÖRETAGS PAKET

Kontakta Joker Dart r.f. på joker@aland.net

Karström tillbaka i Åland Uniteds mål

FOTBOLL. Målvakten
Emelie Karström gör comeback i Åland United.

Igår blev det klart att 22-åringen, som representerade ÅU säsongen 2008 och som i år har spelat i University of Bridgeport, spelar säsongen 2010 i mästerlaget.

Åland United genomförde hela den framgångsrika säsongen 2009 med endast en målvakt – Maria Rönnbäck. Det är sedan tidigare klart att Rönnbäck, som vaktade målet i alla 22 ligamatcherna där hon bara släppte in 16 mål, även spelar inkommande säsong i ÅU.

Nu har klubben dessutom gjort klart med ytterligare en målvakt. Emelie Karström, som fanns med i ÅU:s trupp säsongen 2008, kommer tillbaka på Åland och har skrivit under för ett år i mästarklubben.

Spel i USA och Sverige

–Det är givetvis en ohållbar situation i längden att inte ha alternativ på en så viktig position i laget. Det är därför glädjande att kunna meddela att Åland United är överens om ett avtal för inkommande säsong med 22-åriga målvakten Emelie Karström, skriver Jan-Ove Fellman i ett press-

Nygammal spelare.

Emelie Karström, som spelade i Åland United säsongen 2008, kommer tillbaka till klubben.

Foto: JONAS EDSVIK

meddelande från klubben.

När Karström representerade ÅU säsongen 2008 hade hon oturen att råka ut för ett benbrott under försäsongen. Trots detta hann hon spela tretton matcher för laget i Damligan.

Säsongen 2009 har hon spelat i USA i University of Bridgeport och har på 19 spelade matcher endast släppt in 19 mål.

Hon har även representerat bland andra Kristianstads DFF och Malmö FF, nuvarande LdB Malmö.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Två nya i MSF-styre

■SEGLING. Pia Aarnio och Daniel Björkbom valdes in som nya medlemmar i Mariehamns seglarförenings styrelse då föreningen höll årsmöte i helgen.

Under mötet, som hade lockat trettio medlemmar till Club Marin, diskuterades bland annat medlemsavgif-

tens storlek. Mötet beslöt att hålla avgiften på nuvarande nivå och att ge befrielse från medlemsavgift för dem som sitter med i nämnderna.

Under mötet hyllades även medlemmar, som under året på olika sätt gjort förtjänstfulla insatser för föreningen, med blomsterbuketter. (ml)

23 JANUARI

Nyan.ax

VIKING LINE

MARIEHAMNS TAXI

MARIEHAMNS STAD

Dags för start. I helgen avgörs SFI-mästerskapen i simning i Ålands idrottscenter. Över 700 starter på två dagar är inplanerade. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Snabba tider väntas under SFI-mästerskapen

SIMNING. I helgen avgörs SFI-mästerskapen i simning i Ålands idrottscenter. –Anmälningstiderna är bättre än de tider som de vann ö-spelen på, säger IF Ålands tränare Kjell Hansen som tror att tävlingen kommer att hålla hög klass.

Tio föreningar med totalt 179 simmare deltar i helgens tävling. Ungefär 758 starter görs och som tävlingsledare fungerar Bror Myllykoski.

–SFI-klubbarna har flera

duktiga simmare nationellt sett och bland de yngre simmare är det flera som har potential att på sikt uppnå internationell klass. I herrklassen deltar Åbo simklubbs Ossi Oksa som är förhandsfavorit i de flesta grenar, skriver Ålands idrottsdistrikts simutskott i ett pressmeddelande.

Bra form

För IF-Åland ställer Sandra Aspholm, Jennie Hagman, Sara Helling och Linda Myllykoski upp i damklassen. I herrklassen tävlar Gustav

Carlsson och Måns Lundberg. I klassen för flickor 15 år och yngre deltar Ebba Donning, Jenny Ek, Nicole Eker, Annette Hagström, Ida Jansson, Mirjam Ojala, Frida Karlsson, Mathilda Linde, Julia Lindholm, Janina Myllykoski, Mikaela Söderberg, Julia Thurin och Linda Virta. I pojkar 15 år och yngre tävlar Anton Holmberg, Björn Karlsson, Lukas Karlsson, Frans Mannelius och Milio Schauman. Många av simmare deltog förra helgen i en tävling

i Salo och som Nyan tidigare berättat sattes då många personliga rekord. Därmed hoppas tränare Kjell Hansen på bra resultat även i helgen.

–Det blir hög klass på tävlingen. Anmälningstiderna som är satta under hösten är bättre än de tider som de vann ö-spelen på, säger han. Tävlingsstart på lördag är klockan 17.00. På söndag startar tävlingarna klocka 09.00.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

RIKSNYTT

Grämer sig över Ålandsdebatten

HELSINGFORS. Folktingets ordförande, riksdagsledamoten Anna-Maja Henriksson (SFP) säger att hennes uttalande om Ålands ställning missuppfattats i en del av de finskspråkiga medierna. Henriksson säger att de som tror att hon föreslår att Åland ska frigöra sig från Finland, om inte svenskans ställning tryggas, har tolkat henne alldeles fel.

Enligt Henriksson var det enda hon gjorde att hon uttryckte sin oro för en sådan osannolik dag då Finland inte mera på tjänstemanna nivå klarar av att kommunicera på svenska med Åland.

–Det finns ingen anledning att nära de krafter i landskapet som vill rikta in sig mot ett annat väderstreck eller som arbetar för ett självständigt Åland.

Åland hör till Finland och vi skall se till att det så förblir, betonar Henriksson.

–I statsledningen måste vi agera så att majoriteten av

Anna-Maja Henriksson. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

älänningarna även i fortsättningen tycker att det är bra att landskapet är en del av Finland, säger Henriksson i ett pressmeddelande på tisdagen.

I sin blogg ondgjorde hon sig över feltolkningarna redan i lördags. Hufvudstadsbladet publicerade den omdebatterade intervjun med Henriksson i fredags. (FNB)

Skolelever kan allt sämre svenska

■HELSINGFORS.

De finskspråkiga skolelevernas svenskskunskaper har blivit sämre. En av fem killar i grundskolan pratat och skriver svenska så dåligt att resultatet inte ens gick att mäta i Utbildningsstyrelsens nivåprov. Ändå stannar de här pojkarna inte på klassen.

På sex år har kunskapsnivån i svenska sjunkit i grundskolan. I snitt når eleverna upp till högst en sju om kunskaperna mäts i skolbetyg. Granskningen gäller B-lärokursen, det vill säga den korta svenskan där undervisningen startar i klass sju. Nio

av tio finskspråkiga elever läser B-svenska.

107 skolor och 5.500 elever deltog i testet. Sju procent av flickorna och två procent av pojkarna har utmärkta kunskaper i svenska. En fjärdedel av flickorna och hälften av pojkarna presterade ett svagt resultat.

I hörförståelse har svenskskunskaperna sjunkit med ett par procentenheter. I läsförståelse presterade eleverna sex procentenheter sämre än sist. Strukturer i svenskan behärskade eleverna tio procentenheter sämre än 2001. (FNB)

Elin Nilsen lämnar Åland United

FOTBOLL. Elin Nilsen har spelat klart i Åland United. Nu satsar hon vidare i Sverige.

Elin Nilsen har bestämt sig för att fortsätta sin fotbollskarriär på hemmaplan, det offentliggör Åland United nu på sin hemsida.

Nilsen vill inte avslöja var hon istället ska spela nästa år, men det har bland annat spekulerats kring division 1-klubben Östers IF, där Nilsen tidigare spelat fem säsonger.

–Drömmen har alltid varit att spela i Allsvenskan. Öster har kontaktat mig. De ska satsa på att vinna division 1 nästa år. Det vore roligt att vara med och ta upp dem i Allsvenskan, säger Nilsen till Folkbladet.

Till Folkbladet säger Nilsen också att en annan svensk klubb är intresserad. Vilken avslöjar hon dock inte.

Lämnat Åland

Nilsen har redan lämnat Åland och flyttat till Växjö där hon just nu jobbar som brevbärare. Hon blev supportrarnas val i årets upplaga av Åland United och hon hann spela 21

Lämnar. Elin Nilsen lämnar Åland United efter en säsong. Var hon spelar nästa år är inte klart men det spekuleras bland annat om division 1-klubben Öster. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

matcher och göra 13 mål för laget.

–Det är inte mycket som slår det här vi varit med om i

år och valet jag gjorde när jag gick till Åland United är ett val som jag aldrig kommer att ångra, säger hon.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
tfn 528 462

Murphys lag bakom färjproblem

■HELSINGFORS. De stora rederierna har bra koll på sina fartyg och slumpen ligger bakom att både Viking Cinderella och Silja Europa drabbats av allvarliga problem på sistone. Det anser säkerhetschefen Paavo Wihuri på Sjöfartsverket.

Wihuri betonar att alla typer av olyckor är stora imageföruster och ger ett stort ekonomiskt minus. Därmed är det ofta billigare för rederierna att satsa extra på uppehåll och service av fartygen än att vän-

ta tills något går sönder.

Silja Europa och Viking Cinderella fick problem under samma dygn.

–Det inträffade en statistisk slump, Murphys lag blev verklighet. Men eftersom fartygen är stora tekniska helheter är det omöjligt att tänka sig att det aldrig ska bli några störningar, säger Wihuri.

Han betonar också att roderhaveriet på Silja Europa är ett så ovanligt fel att det var omöjligt att förebygga eller förutse. (FNB)

Ekonomi

Koenigsegg stoppar Saab-köp

STOCKHOLM. Förhandlingarna om köpet av Saab Automobile har avslutats, skriver Koenigsegg i ett pressmeddelande.

–Vi beklagar att vi efter sex månader av intensivt och målriktat arbete kommit till den smärtsamma och svåra slutsatsen att vi inte kommer att kunna genomföra förvärvet av Saab Automobile, skriver vd **Christian von Koenigsegg**.

–Tidsfaktorn har hela tiden varit kritisk för vår strategi för att blåsa nytt liv i bolaget. Dessvärre har förseningar i avslutandet av affären resulterat i risker och osäkerheter som hindrar oss från att framgångsrikt genomföra affärsplanen för det nya Saab Automobile, heter det vidare i pressmeddelandet.

En av ägarna i Koenigsegg är normannen **Bård Eker**, vars mamma är från Sund, (FNB-TT-NA)

TV-programmet

6.15 Fråga doktorn (R) [5076632]
7.00 Rapport [40941]
7.07 Regionalt [202763748]
7.28 Gomorron Sverige [324814309]
10.30–13.00 UR [1979854]
13.00 Rapport [57274]
13.05 Ett fall för Louise (R) [587800]
13.35 Robins (R) [437485]
14.05 Playa del Sol (R) [945800]
14.35–15.05 Niklas mat (R) [480903]
15.50 Dick Tracy möter Gruesome **FILM** [5761598] Ame- rikansk kriminalfilm från 1947. I rollerna: Boris Karloff, Ralph Byrd.
17.00 Rapport [67038]
17.05 Gomorron Sverige [923477]
18.00 Hannah Montana (R) [64380]
18.25 Reprisstart: Nära djuren (R) [51458] Dansk djurserie från 2007. Del 1 av 5. Bland svarta björnar och vita vargar. Ett litet stycke Nordamerika är på väg till Danmark.
18.55 Sportnytt [5274835]
19.00 Rapport med A-ekonomi [95699]
19.10 Regionala nyheter [8679570]
19.15 Go'kväll [116545] Magasin.
20.00 Kulturnyheter [62390]
20.15 Regionala nyheter [1344380]
20.30 Rapport med A-ekonomi [274]
21.00 Uppdrag granskning [18011]
22.00 Morden [18075] Svensk kriminalserie. Del 4 av 6.
23.00 Nip/Tuck [23854]
23.45 Kulturnyheter (R) [3700187]
0.00 Livet i Fagervik (R) [88201]
0.45 Sommarpratarna (R) [3909607]
1.45 Den inre fienden (R) [2042084]
2.35 Andra Avenyn (R) [6230152]
3.20 Debatt (R) [9130688]
3.50 Dina frågor – om pengar (R) [9153539]
4.20 Sommarpratarna (R) [1297423]
5.20–5.50 Kobra (R) [9518336]

10.30 24 direkt [83473651]
16.35 London live (R) [2962583] Även 28/11.
17.05 Agenda (R) [5506545]
17.50 Debatt (R) [29361] Samhällsprogram. Även 28/11 och senare i dag.
18.20 Nyhetstecken [2057632] Nyheter på teckenspråk.
18.30 Oddasat [48854] Samiskspråkiga nyheter.
18.45 Uutiset [338670] Finskspråkiga nyheter.
19.00 Darwin i datorn [82496] Brittisk vetenskapsfilm från 2009. Naturen är full av varia- tion. Varje art har sin form och sina speciella egenskaper.
19.50 Blomsterspråk (R) [9297106] Humleblomster. Van- liga svenska blommor i tro och vetande.
19.55 Rapport [9296477]
20.00 Vem vet mest? [5019] Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 29/11.
20.30 UR: Välkomna nästan al- lihopa [7090] Samällsprogram. Svenska barn leka bäst. ”Vi är de nya polackerna här.” Hur ser man på svenskar i Norge? Pro- gramledare: Doreen Månsson, Musse Hasselvall. Även 27/11 och 30/11.
21.00 Trist, herr minister: Spe- cial [69380] Brittisk komedise- rie från 2007. Del 1 av 2. Mal- colm och Jamie medietränar Ben inför en tv-intervju med Jeremy Paxman, men framträ- dandet blir en pinsam affär. Op- positionens ”skuggminister” Peter Mannion startar en blogg, ett imageskapande projekt som dock plågas av elakheter i kom- mentarfältet.
22.00 Aktuellt [8583]
22.30 Babel [7854] Svenskt litteraturmagasin. Pro- gramledare: Daniel Sjölin.
23.00 Sportnytt [41903]
23.15 Regionala nyheter [9383748]
23.25 Rapport [3680632]
23.30 UR: Hemlös [3816]
0.00 Kommissarie Maigret (R) [69688] K special.
0.55–1.25 Världens konflikter (R) [8957607] Dokumentärserie. Del 4 av 8.

7.30 Montel Williams show [8887651]
8.25 Spin city (R) [4628106]
8.55 Alla älskar Raymond [5431748]
9.25–9.50 How I met your mot- her [3942748]
10.40 Rachael Ray [6804019]
11.30 Våra bästa år [3179854]
12.25 Project runway (R) [8813941]
13.20 How I met your mother (R) [2358895]
13.45 Alla älskar Raymond (R) [723941]
14.15 Oprah Winfrey show [131859]
15.10 Extreme home makeover [6726090]
16.05 Funniest pets and people [4076564]
16.35 Funniest pets and people [8758125]
17.00 Project runway [277651]
18.00 Hell's kitchen [288767] Brittisk realityserie från 2008. Kockarna tävlar om vem som kan göra bäst tapas, enbart till- lagade på rester. Vinnaren får gå på hästkapploppning med Gordon Ramsay.
19.00 Navy CIS [390941] Amerikansk kriminalserie från 2004. Del 20 av 23. En marin- soldat hittas mördad i ett skol- område.
20.00 2 1/2 män [229854] Amerikansk komediserie från 2005.
20.30 2 1/2 män [228125]
21.00 Stockholm-Arlanda [912187] Svensk realityserie från 2009. 16-åriga Victor som drömmer om att bli pilot får sitta med i cockpit tillsammans med pilo- terna Mårten och Louise.
22.00 Efterlyst [941699] Direkt. Svensk programserie.
23.00 Englands förtäckta bor- deller [925651]
0.00 Navy CIS (R) [492249]
0.55 2 1/2 män (R) [8516442]
1.20 2 1/2 män (R) [5742152]
1.50 Spin city [8018959]
2.15 Prison break [7932978]
3.05 Englands förtäckta bordel- ler (R) [7404775]
4.00 Eldfödd 2 [7039591]
5.25–6.00 Emily's reasons why not [45553775]

6.50 Nyhetsmorgon [95559309]
11.00 Nyhetskanalen [605670]
11.05 Efter tio [8032629]
12.00 Nyhetskanalen [341835]
12.05 Efter tio, forts [4461019]
12.55 Hem till gården [123651]
13.20 Hem till gården [7776816]
13.55 Nyhetskanalen [6860212]
14.00 Trav [269748]
14.25 Förllossningskliniken (R) [6814516]
15.30 Nyhetskanalen [637125]
15.35 Jon, Kate och åtta barn [1075564]
16.05 Ghost whisperer (R) [8851380]
17.00 That '70s show (R) [542922]
17.25 That '70s show (R) [208767]
18.00 Förkväll [9227496] Svenskt magasin från 2009. .
19.15 Lotto, Joker och Drömvin- sten [6674019]
19.20 Keno [267090]
19.30 Lokala nyheter [648545]
19.35 Lokalt väder [6680670]
19.40 Ekonominyheter [8228309]
19.50 Vädret [8217293]
20.00 Nyheterna [227496]
20.30 Halv åtta hos mig [226767] Svenskt matlagningsprogram från 2009. Matilda Göthlund står näst på tur att fixa middag.
21.00 Bonde söker fru [910729] Svensk realityserie från 2009. Hemma hos Roger Karlsson får tjejderna måla vedboden medan Roger och hans mamma för- bereder en överraskning. Pro- gramledare: Linda Isacson.
22.00 Oskyldigt dömd [932941] Svenskt kriminaldrama från 2009.
23.00 Nyheterna [720748]
23.25 Sporten [1359632]
23.35 Vädret [2035090]
23.38 Lokalt väder [302035090]
23.40 Kvällsöppet med Ekdal [6378496]
0.40 Jordan, rättsläkare (R) [4450442]
1.35 The District (R) [1485572]
2.30 Arkiv X (R) [2808404]
3.15 The practice (R) [4390607]
4.00 Poplar [6175997]
4.45 Det kallas kärlek (R) [3038775]
5.45–6.10 Reprisstart: Experi- mental (R) [6810220]

6.00–10.00 Godmorgon med A-laget
14.00 Mat med Tina
14.30 Wiz Quiz
14.40–14.57 L'anaconda fran- cais
16.55 Mättet är rågat Del 6 av 12. Grönare el på andra sidan, **17.25 Sportma- gasinet** Människor i idrottens värld.
17.55 TV-nytt
18.00 BUU-klubben: Bärtil
18.30 Park Fusk. Lönar det sig att fuska?
19.00 Surfa på menyn Del 3 av 8. Marlborough.
19.28 Barn har rättigheter Elior 6 år, Israel. FN:s konven- tion om barnets rättigheter 20 år.
19.30 TV-nytt
19.55 Sportnytt
20.00 Strömsö Textad. Fritidsmagasin om bl a mat, trädgård, hobby och verkstad.
20.40 Pixel Veckans kultur i debattglada munnar.
21.00 Spotlight: När läraren trakasserar Hur elaka ord ska elever tåla – från lärarens mun?
21.30 Oskyldigt dömd Del 9 av 12. Nattrond.
22.15 5 minuter Bakom kulisserna på FST's: Julkalendern.
22.20 TV-nytt
22.30 RåDok 2009 En fabrik i Finland och murar i Afrika och tiden som fenomen beskrivs i filmerna ”Rapid Eye Music” av Tommi Seitajoki. ”My Joburg State of Mind” av Anna-Sofia Nylund och ”För- lupen tid” av Joakim Hansson.
23.00 Dansbanan: med San Marino & Linda Molpe – Maxmo är hemmabas för orkestern som bildades 1986. Den har en lång rad med nationella och internationella framträdanden i radio och tv, och många låtar har toppat skivlistorna.
23.50 Oddasat
0.05–0.34 Sportmagasinet Människor i idrottens värld.

ÅLANDSKANALEN

Nyheter och Sport.

ÅLANDSKANALEN

KI 19.00-19.20.
Åland 1809. Det är 200 år sedan svenskarna red hem över isen och ”Ryssen” tog storhertigdömet Finland jämte Ålandsöarna i besittning. Ken- neth Gustavsson och Dan Nordman lotsar oss genom denna spännande historia.

KI 20.00-20.31.

Noals Ark. En fartfylld barn- och ungdomsmusikal som spelades i S:t Görans kyrka i våras. Rollerna spelas av ett 40-tal åländska barn i åldrara- na 6-16 år. Manus och regi: Julia Westerberg. Musikansva- rig: Anders Laine.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–9.00 Gomorron. Med Kjell Brändström.
6.45 Beträktelse. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00–11.30** Förmiddax. Med Ann-Christine Karlsson. **9.00** Dagens väder. **9.15** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **9.30** Ålandsnytt. **9.40** Musik för öppna öron. **10.30** Ålandsnytt. **10.33** Jakt och fiske. Med Leif Sundberg. **11.30–13.00** Lunchdax. **11.30** Ålandsnytt. **11.45** Sportnytt. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. **12.30** Gomorron. **12.55** Ålandsnytt. **13.00–16.00** Vardax. Med Tom Wiklund. **13.00** Lyssnarnas önskemusik per mess och mail. **13.55** Ålandsnytt. **14.00** Rätt skall vara rätt. **14.55** Ålandsnytt. **15.00** Fi- rardax. **15.55** Ålandsnytt. **16.00–18.00** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Albin Dahlin. **16.00** Aktuellt. **16.15** Arena. En aktuell makthavare intervjuas om aktuella frågor. Sänds i repris på lördag kl. 11:00. **16.55** Ålandsnytt. Sänds även kl. 18:55. **17.05** Sportnytt. Sänds även kl. 19:05. **17.10** Åland i dag fortsätter. **17.55** Ålandsnytt. Sänds även kl. 19:55. **18.00–21.10** Kvällsdax. Dagens bästa i repris. **18.00** Aktuellt. **18.05** Kulturen. Repris. **18.20** Gomorron. Repris. **18.55** Ålands- nytt. Repris från kl. 16:55. **19.05** Sportnytt. Repris från kl. 17:05. **19.10** Åland i dag. Repris från kl. 16:15. **19.55** Ålandsnytt. Repris från kl. 17:55. **20.00** Åland i dag. **20.45** Låshör- nan: Vägen från Stormskäret. **21.00–21.10** Beträktelse.

Se det med egna ögon
www.24.ax

5.55 En sann historia: Lantbo- den [4934019]
6.25 Ettans morgon-tv [12255361]
9.30 Coronation Street [7105854] Försök och misstag. Jason inser att det inte är så lätt att vara ensamstående pappa.
10.15 Arto Nyberg [2610019]
11.00 Tv-nyheter [50380]
11.05 YLE News [8277545]
11.10 Läkarcentralen på Cla- rence Street [1723767] Början på slutet? Clodagh får ett telefonsamtal.
12.00 Ettans morgon-tv: Da- gens rubriker [64361]
13.00 Tv-nyheter [75670]
13.05–13.57 En fascinerande värld: På sju hav [235699]
14.05 Din morsa var en apa [2503038]
14.30 Läkarna [3187]
15.00 Tv-nyheter [41038]
15.05 Herrskap och tjänste- folk [5671496]
15.55 Encyklopedin [4672458]
16.05 Den vida naturen: Regnskogens hemligheter [5388729]
17.00 Tv-nyheter [55293]
17.08 Läkarcentralen på Cla-

rence Street [300918545]
18.00 Tv-nyheter och väder [5318]
18.30 Halv sju [8477] Ett glatt och posi- tivt, direktsänt faktaprogram. Programledare är Peter Ny- man och Marja Hintikka.
19.00 Historia: Stasispionens död [15944] DDR:s hemliga polis Stasi värvade ekono- miestuderande Werner Teske som specialiserade sig på väs- terländskt industrispionage.
19.55 Än flödar vinet [963651]
20.25 Viking Lotto [3456090]
20.30 Tv-nyheter och väder [28941]
20.55 Sportutran och V5-tra- vet [9513729]
21.05 A-studion [7321570]
21.40 A-plus [168598]
22.00 Fjällrinjen: Oljestaden i Kaspiska havet [35038]
22.55 Tv-nyheter [7532293]
23.00 Strada [3922]
23.30 Biblioteksfolket [87293]
23.55 Nyhetsfönster [44931699]
4.00–5.55 Nyhetsfönster [4390133]

6.00 Tellus-frågesport [9566421]
6.50–8.53 Lilla tvåan [97125274]
8.53 På gräsrotsnivå [306911816]
9.00 Oddasat [73767]
9.15 Regionala nyheter [3183336]
10.35 McLeods döttrar [3519336]
11.20 Niklas mat [6607449]
11.50 På riskgränsen: Gigan- tiska byggen [2029545]
12.43 Nyhetsåret [300982800]
12.55 Fula Elsa [1989699] **FILM** Finskt drama från 1949.
14.05 Oförglömlig: Kirka [313767]
14.35 Aktuella Tvåan [243019]
15.10 Mötesplats: Mästaren [1874038]
15.40 Gunnels gröna [1857361]
16.10 Mannen från Snowy Ri- ver [5892816]
16.55 Så mycket liv i naturen [4623564]
17.00 Nicke Nyfiken [69361]
17.23 Lilla tvåan [300467477]
18.00 För några få skojare fler [63922]
18.50 Tv-nyheter [7037380]
19.00 Regionala nyheter [54800]

19.10 Sportutran [8160670]
19.15 Tvåans höstväder [8167583]
19.20 Finland express [2824583] Hela Finlands television.
20.00 Hemlig miljonär [15748] Jonathan Hick har tjänat miljoner genom att förmedla toppförmågor till företag.
21.00 Där björkarna susa [64038] Inför en ny sommar får offi- ciella och inofficiella par och händelser nya betydelser.
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8011835]
22.05 Den hårda lagen: Specialenheten [7130767]
22.50 Dokumentärprojekt: Bortträngda minnen [4526258]
23.50 Dolt ord [5606922]
1.00 Tellus-frågesport [1283133]
2.00 Frågespel [1536828]
3.00 Dolt ord [7936864]
4.00 Sudoku [5936684]
5.00–6.00 Frågespel [1336620]

5.30 Väder [4740038]
6.05 Studio55 [9775372] Pratshow för dig som är över 50.
6.25 God morgon Finland [52049187]
9.10 Studio55 [5070814] Programledare är Pirjo Haa- poja och Markku Veijalainen.
9.35 Vad ska vi äta i dag? [8198038]
9.40 Känslor och dofter [5545854]
10.25 Eurojakten [5381309]
10.35 Emmerdale [2877922] Om livet i byn Emmerdale.
11.35 Köpkanalen [8362106]
12.35 Astro-tv [4988309]
13.10 De vackra och de djärva [2198729]
13.35 Vad ska vi äta i dag? [6595816]
13.40 Godmorgon Finlands bästa bitar [897274]
14.05 Nöjesnytt [3205854]
14.10 Klassfest [459854] Första gången.
14.40 Läkarna [2668019] Nya metoder.
15.30 Salminen och Salminen [230800]
16.25 Eurojakten [276767]
16.50 Nyheter [8532941]

16.55 De vackra och de djärva [3748274]
17.20 Vad ska vi äta i dag? [8522564]
17.25 Emmerdale [607903]
17.55 Dagens jobb! [4097212]
18.00 Emmerdale [834835]
18.30 R.u.m [842854]
19.30 Sjuans nyheter [389380]
19.20 Dagens väder [559583]
19.30 Dolda liv [490800]
20.00 45 minuter [660212]
21.00 CSI [241477]
21.55 Viking Lotto och Joker [4697038]
22.00 Tians nyheter [753941]
22.15 Dagens väder [5999090]
22.20 Resultatutran [1196354]
22.30 Långtradarchaffisarna [207767]
23.30 Sanning eller myt [3769699]
0.35 Tredje stenen från solen [8481201] Sanningen går upp för Dick – han vill ha Mary! Problemet är hur han ska få saken berättad för alla parter.
1.05 Eurojakten [7903715]
2.05–5.30 MTV3 Chat [48835733]

Lissabonfördraget väckte oro för demilitariseringen

LAGTINGET. Genom Lissabonfördraget kommer säkerhetspolitiken att bli föremål för samarbete inom EU.

Nu gäller det att uppmärksamma övriga medlemsländer på Ålands demilitariserade och neutraliserade status, konstaterar lagtinget.

Under måndagens debatt i lagtinget dryftade flera ledamöter en oro för hur Ålands demilitariserade och neutraliserade ställning påverkas av Lissabonfördraget.

Genom Lissabonfördraget ges säkerhetspolitiken en tydligare och mer förankrad ställning i unionsarbetet, sade ordförande **Olof Erland** (Lib) när han presenterade laguskottets betänkande. Det gemensamma försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet utökas. Bland annat blir medlemsstaterna skyldiga att med alla till buds stående medel bistå en annan medlemsstat som utsatts för väpnat angrepp.

Laguskottet har tittat närmare på vilka förändringar i Ålands status som kan vara aktuella och begärt in sakutlåtanden.

–Vi har kommit fram till att Ålands status inte kommer att ändras men att det är viktigt att bevaka och säkerhetsställa positionen som demilitariserad och neutraliserad zon.

Viktigt följa upp

Roger Jansson (FS) är intresserad av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens konsekvenser. Vad händer till exempel om Finland deltar i en militär operation och det görs anspråk på att använda åländskt territorium "i den kollektiva säkerhetens namn"?

Frågan är sammanflätad på

Viktigt följa upp. Lissabonfördraget ändrar inte Ålands status som demilitariserad och neutraliserad zon men att det är ändå viktigt att uppmärksamma övriga EU-länder på den åländska positionen, konstaterar laguskottet i sitt betänkande om Lissabonfördraget.

Foto: ANDREAS DIENERT

fyra nivåer, säger Jansson: FN, EU, Nato och det Nordiska försvarssamarbetet. Enligt en rapport av Fredsinstitutet finns det en risk att hänvisningar till den kollektiva säkerheten kan användas för att ifrågasätta Ålands demilitariserade och neutraliserade status.

–Det här måste vi följa upp framöver. Vi måste se till att det internationella samfundet inser det här.

Ålands folkrättsliga ställning är i och för sig stark, menar **Barbro Sundback** (S).

–Men det handlar om att kunna informera nyckelpersoner som bör känna till det speciella området i Östersjön och Ålands roll i att

skapa stabilitet i regionen.

En åländsk utrikesminister skulle politiskt kunna styra det arbetet, tycker Sundback.

Deklaration

När Lissabonfördraget träder i kraft kommer Finlands regering att deklarera att Ålands folkrättsliga status är fast förankrad, berättar Olof Erland. Deklarationen sker i samband med EU-ambassadörernas kommittémöte.

Roger Jansson frågade vilken juridisk betydelse och historisk beständighet en sådan deklaration har.

–Den har ingen större beständighet och juridisk styrka men det här är en strategi för att förstärka vår folkrättsliga

ställning hela vägen, svarade Erland.

Han säger att det självklart är angeläget att medlemsländerna, till exempel i ministerrådet, själva deklarerar att Ålands status fortfarande ska gälla.

–Men det finns alltså starka signaler från regeringen som gör att vi kan förlita oss på att det finns möjligheter att bevara vår status.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

► LEDIGA PLATSER

lediganslår följande tjänster och långtidsvikariat:

1. **En biträdande avdelningsskötare** med aktuell placering vid Laboratorieenheten
2. **En sjukskötare** med aktuell placering vid Psykiatrienheten, Grelsby sjukhus
3. **En sjukskötare, långtidsvikariat** med aktuell placering vid Psykiatrienheten, Grelsby sjukhus

Kompetenskrav enligt reglemente och lön enligt avtal. Tillträde enligt överenskommelse.

Ansökan och närmare förfrågan riktas till överskötare Gunnar Sjöblom, Grelsby sjukhus, AX-22410 Godby, tel. 018-431 44 eller e-post: gunnar.sjoblom@ahs.ax

Ansökan inlämnas senast 11.12.2009 kl. 12.00

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Barbro Sundback (S) om svenskans ställning: (C) kan påverka språkdiskussionen

LAGTINGET. Centern i Finland är ett nyckelparti för svenskans bevarande i Finland, säger Barbro Sundback (S).

–Om man i dagens läge vill påverka situationen har därför Ålands Center en särskild roll och en möjlighet att kräva att diskussionen får en helt annan riktning.

Åländsk Center har möjlighet att via sitt systerparti Centern i Finland påverka språkdiskussionen i riket, sade Barbro Sundback under måndagens debatt om Lissabonfördraget.

–Det är inte på Svenska folkpartiets konferenser som finlandssvenskarnas ställning avgörs – den avgörs av de stora partierna.

Sundback ville veta om Centern har kontakt med statsminister **Matti Vanhanen** (C) angående språkfrågor.

–Om man vill jobba politiskt med de här frågorna finns alla möjligheter, det gäl-

ler bara att lägga manken till.

Gun Carlson (C) replikerade att Åländsk Center och Centern i Finland är två skilda partier med i princip samma värderingar där det enda som skiljer dem åt är språket.

–Jag vill påpeka att statsministern nyligen gick ut och talade för att den officiella svenskan ska ha ett stöd så jag vet inte vad man mer ska göra när det gäller det här.

Den finländska Centerns fotfolk är precis lika nationalistiska och enspråkigt finskspråkiga som Centern på Åland är nationalistiska och svenskspråkiga, tror Gun Carlson.

–Där har vi också en missförståelse för varandra. Men det är klart att det är ett hårt jobb för Centern i Finland att inse hur viktig svenskan är för Åland och för hela landet.

Nationalism föder nationalism, konstaterade Sundback.

–Det skapar motsättningar.

Inte alla rikspartier har en negativ inställning. Samlings-

partiet har till exempel en mer positiv inställning än tidigare, enligt Sundback.

–Det är bra och där finns det också syster- och broderpartier som borde vara mera aktiva.

Ööverlagt drag

Att Svenska folketingets ordförande **Anne-Maja Henriksen** drog in Åland i den regionala konflikten om Karleby ska höra till Vasa eller Uleåborg är däremot politiskt ööverlagt, tycker Sundback.

–Det finns inte skäl att i en så regionalt begränsad konflikt använda Ålands självstyrelse som ett slagträ i debatten.

Nu rasar en debatt på Helsingin Sanomat med mycket negativa kommentarer om Åland.

–Jag tror inte att det var hennes avsikt men nu borde det här repareras. Den som kan göra det är statsminister Vanhanen.

Annonsera i den tidning du själv läser!

Vädret som sms

För aktuell väderprognos i din kommun skicka PROGNOS FÖGLÖ till 173521

Kostnad 0,60

nyan.ax

STADSGÅRD, NEPTUNIGATAN 59

Genuin stadsgård i fin miljö! Bostadshuset i 1½-plan är uppfört år 1908 i stock på kryppgrund. Nytt tegeltak. Byggytan enligt yttre mått är ca 113 kvm. Huset är nu indelat två st lägenheter, men har ursprungligen varit en bostad. Den större lägenheten består av forstu, hall, kök, vardagsrum, WC, badrum samt uppe 2 sovrum, ett litet arbetsrum samt garderob och öppen vind. Den mindre lägenheten har hall, kök och 1 rum samt WC med dusch. Totalt finns 5 st vedspisar, besiktningssrapport finns. I grunden finns en del mindre källarutrymmen, resten är kryppgrund. Huset är i huvudsak orenoverat, dock nytt tak. Vattenburen centralvärme från oljepanna i skilt uthus (kulvert in), där det även finns förrådsutrymmen. Den värddade tomten är 661 kvm och har en byggrätt enligt stadsplanen om 270 kvm i 1½ plan. Tillträde ca 2 - 3 veckor efter avslut. Visning enligt överenskommelse v. 49.

Utgångspris: 145 000 euro.

BOSTADSHUS GODBYVÄGEN 12, MARIEHAMN

Byggnaden är uppförd år 1938 i 1½-plan med källare under en del av byggnaden. Timmerstomme (vän l). Yttre mått 9,2 m x 11,2 m. Huset är fullständigt renoverat under åren 2005 - 2009, även nya avlopps- och tappvattenrör samt förnyad el med bl.a. riktligt med spotlights. Nedre planet har öppen planlösning med bevarande av gamla detaljer. Våningen består av forstu, hall, kök med s.k. köksö, matsal, vardagsrum, tvätttrum med nyrenoverat duschrum och bastu samt WC. Stor altan mot söder och öster. Uteplats mot väster. I övre planet finns bl.a. 4 st sovrum och badrum med bubbelpool samt duschkabin med ångbastu, snedgarderöber; balkong mot väster. Uppvärmning med vattenburen golvvärme i nedre planet från luft/vattenpump med ackumulatortank med elpatron. Övre planet uppvärms med luftvärmepump och elradiatorer. Öppen spis i vardagsrummet. Källaren är orenoverad och är ca 60 kvm. Där finns pannrum, gammal vedbastu, olika förrådsrum samt den gamla vattentanken. På gården finns även litet garage med förråd samt äldre uthusbyggnad, totalt ca 54 kvm. Tomten är stadsplanerad (byggrätt 310 kvm) och är 1231 kvm. Tillträde ca 1 månad efter avslut.

Utgångspris: 265 000 euro eller anbud.

Fastighetsbyrå **K**arlsson
RFM

Norra Esplanadgatan 5, tel 15 675, fax 15 672
GSM 0457 522 1634, e-post: sok@aland.net, hemsida: www.sokarlsson.net

”Att jaga på helgdagar är väldigt vanligt! Kallas även för att ragga!

MESSARE

debatt

Producentens pris sätts alltid av köparen!

■**Apropå** avbytarservicen till djurbönderna igen så har det på lokaltidningarnas debattsidor kommit fram flera intressanta och kloka synpunkter på sistone.

Yvonne Mattsson i Sund skriver till exempel att hon och maken slutar med mjölkproduktion på sin gård om avbytarsystemet försämraras eller försvinner (som en del politiker helst vill).

Det är säkert fler än Mattssons som tvingas ta sig en allvarlig funderare om systemet försämraras.

Varför är det då så viktigt att årsledigheten betalas med landskapets pengar?

Självklart för att många inte skulle ha råd att pröjsa för avbytare ur egen ficka. Underligt eller hur, bönderna som får så hemskt mycket stöd...

Hur som helst finns det en viktig sak i sammanhanget som ingen på allvar har tagit upp när jordbrukets samhällsstöd och kostnader debatterats.

Vem sätter priset på bondens produkter?

Det är aldrig bonden - det är alltid köparen.

Gör en privat företagare, snickare, målare, grävmaskinsförare, ett jobb åt mig är det han som sätter priset och jag får betala vad det kostar. Det tycker vi är naturligt och riktigt.

Men bonden/producenten kan aldrig direkt påverka priset på sin vara.

När han säljer sin spannmål, sina grönsaker, sin potatis, sitt virke eller sina djur till slakt, får han vara nöjd med det pris köparen vill betala just då.

Det är en himmelsvid skillnad.

Ett exempel: Jag hörde om en bonde som levererade 12 ton havre denna höst, när avräkningen kom och uppköparen hade dragit av alla sina kostnader fick bonden/producenten 41 euro på sitt konto. Det är inte så svårt att gissa vem som gick back eller hur?

Ett andra exempel: i september levererades några ungtjurar till slakt (från vår gård). De två största vägde 495 kg och 491 kg slaktvikt, för dem betalade slakteriet 3,33 euro per kilo. Jag vill inte tänka på eller ens försöka räkna ut vad det i praktiken har kostat att föda upp dessa djur under nästan 17 månader till den vikten.

Och vad kostar det närproducerade fina köttet i butiken? Det vill jag helst inte heller tänka på. Jag vet i alla fall att jag år 1994 fick 39,90 FIM kilot (6,71 Euro) när ett par ungtjurar då gick till slakt, till samma slakteri.

Jag håller med **Annette Loumann**, att vara djurbonde, och bonde över huvudtaget, krävs det att man lever sitt yrke - det är ett stort ansvarstagande och en traditionsbärande livsstil, som med dagens politik inte går ihop utan samhällets stöd, tyvärr.

Maj-Len Lindholm
Gölby

Inkorrekt om golf i lagtinget

■**Det** är inkorrekt att påskina att Kastelholmsborna med Kastelholmsnejdens byalag i spetsen skulle vara positiva till en 18-håls golfbana på Stornäset, vilket påstods i budgetdebatten.

Det finns ett kraftigt motstånd mot att exploatera Stornäset på det viset.

Kastelholmsnejdens byalag rf:s styrelse har inte behandlat ärendet. Men

oberoende av ett kommande styrelsebeslut så är min personliga åsikt den att en 18-håls golfbana är en fullständig katastrof för Stornäset. Det bli ingenting av värde kvar, litet plotter här och där som dessutom genomkorsas av golfvägar. Stornäset är för all framtid förstört.

Våra politiker har att ta ställning till vad som är mera värt i framtiden, orörd

natur med stränder eller en golfbana. Det vore önskvärt att våra politiker skulle förstå att slå vakt om allas vår gemensamma egendom.

I dag är Stornäset ett rent och fint område, tillgängligt för gemene man. Vi får inte heller glömma att det är lånat av våra barn.

Lennart Karlsson
Kastelholm

Med jaktbelysning ser man skillnad

■**En glad hälsning** till **Jens Harberg** med anledning av hans insändare om att be-

driva jakt med belysning. Då blir det lättare att se skillnad på en björn och en vildelefant. Men för övrigt stöder jag din idé.

S-E

NYANS ROS

...till den **ärliga människa** som hittade och lämnade in min väska, innehållande telefon och kreditkort, till polisen. Tusen tack! **Cecilia.**

...till **Folkhälsans lekpark** i Godby, **Diana** och **Malin**! Ni gör livet roligare för både barn och föräldrar =>) fint

att ni orkar i alla väder! Tack, **Anni & Ellida.**

...till **Erik-Anders**, även rosor till **alla andra** som hjälpte till så att fick vatten i mitt hus igen. Rosor också till **Gunnarsbyborna** som såg till att jag hade vatten när jag så väl

behövde det. Rosar gör **Siv.**

... till **alla** som hjälpte till på Flisans dop. Kramar **Flisan, Sandra och Daniel.**

...till min älskade syster **Marika** för barnvakten i måndags. Stora kramar **Sandra.**

HÄLGE

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Du! Kom och hämta telefon och kavaj! Tack. **040.**

■ Vem Felicia ? Sommarlund ? **0457.**

■ Du som inte pallar för 70-80, tänk på att man får köra 30 på motorväg. **040.**

■ MCA Vart har Nelonen försvunnit? Bara svart ruta hela kvällen? **040.**

■ Har ingen sett Kurre? Rödrandig, stor frasse med brett neongult reflexband försvunnen sen fre 13.11 i Önningeby. Mycket tillgiven! **Johanna 0405509591.**

■ ÅHS suger. **111/777.**

■ Tack Min Gud för allt som varit ! De underbara sädesfälten jag fick skåda för länge sedan. Allt de fina,sorgliga,annorlunda. Den tiden jag arbetade,varbehövt. Accepterad.Omtyckt. Gav mitt allt. Påtrampad, oduglig, svekt, nonchalerad,osynliggjort. Må mitt liv taga slut snart! **Bördan.**

■ Hej du som inte har bowlat på 22 år. Jag tar gärna fler serier eller vågar du bara med en serie för ifall att du skulle ha tur ring mig när som helst jag tar gärna en match! H **Kim Nyman.**

■ Svar till Besökaren på ÅHS tandvård: Dagstidningarna hittar du i personalens kafferum! Hälsar **fd anställd!**

■ Har funderingar på att försöka dejta Glenn någon dag nästa vecka . Hoppas han gillar mig trots min lite för höga ålder & min något udda bil. (Polski Fiat 125 P). Mvh **Thyra §:-*.**

■ Avancia: Hur långt tålomod ska vi ha? 10 månader sen nyöppnadet och fortfarande ingen aircondition eller speglar i spinningsalen. Man får ont i lederna av golvläktens flåsande. Suck! **0457.**

■ Läs om 90 åriga Maj-Lis i gamlan , tror int att hon har klagat lika mycket som dagens ålänningar gör. God förebild. **0400.**

ENGÅNGSERBJUDANDE

Använd kupongen du fick hem med Nyankortet

WIRRANS

THAI HOUSE / RESTAURANG & CAFÉ

15% rabatt

på valfri måltid i Mariehamn eller Godby. Gäller två personer.

Erbjudandet gäller t.o.m. 31.1.2010

Nyankortet sätter guldkant på ditt måltid 2009

■ Har det blivit tråkigt nu för ålänningar att vara packade på färjorna? I alla fall för inte så länge sen var de högljudda ombord ålänningar. Bussresor till mässor och annat, komiska företeelser där även nykteristerna plötsligt ej var nyktra längre. Såg och hörde man en hop skränande och bråkande män i nån trappa i Älvsjöbåtmässan, var det till 100 % ålänningar. **040.**

■ Tack Maj-Len för insändaren om avbytare för jordbrukare! **Eva, Björkö.**

■ Hej du som vet! Är nog ingen kyckling utan lite försiktig bara! Kan du säga hur gammal hon är då. Jag kanske är för gammal för henne?! **0457.**

■ Vad kan orsaka oviljan att verka som domare i Ålands tingsrätt? Inte kan det väl bero på den åländska penningdepressionen? **A.J.**

■ Anders, den som fick vara i dina kläder.:) **0457.**

■ Mörkerkörning - mötande bil - båda bländar av till halv ljus men varför sätter så många på hel ljuset för tidigt ? Är det så trafik skolorna lär ut idag. **”bländad”.**

■ Tack för sveket Harry Jansson! Vi som röstade på dig, kan du glömma i nästa val! **”Ålänning”**

■ Giv akt! polisen! Messa Ål-tidn tisdag 24 nov, signatur ”NEJ till droger”. Ta genast kontakt med den som sände messet och förhör dem. Just att vem som erbjöd dem narkotika på Arken senaste helg. Få dom att beskriva eller titta på foton på tidigare pundare. Dom är skyldiga att komma på förhör, ifall polisen vill gå vidare (ni är tvungna) och undersöka i fallet about de kvinnor som fick sina drinkar bombade nu senaste helg. Här finns ett klart sammanhang! På detta enkla sätt är det möjligt att få tag i de skyldiga. H. **En orolig 43 åring.**

■ Polisen kollar väl aldrig hur de intagna mår och klarar sig fast det hör till deras arbete och utbildning. De vill ofta ge extra straff åt inlåsta människor. Det är domstolen som har rätt att döma ut folk som har felat eller har blivit arresterade av någon anledning. **själv drabbad.**

■ Att stå för sin åsikt,är det samma som ståfrås? **Anonym undrar.**

■ Att jaga på helgdagar är väldigt vanligt! Kallas även för att ragga! **040.**

■ Tänk efter före! Hur skall MTV hitta och byta ut trasiga lampor om inte gatubelysningen får vara tänd? De jobbar inte på natten! **0457.**

■ Vad är vitt och blått och far runt i cirklar??.....Silja Europa. **Badjoker.**

■ Om svenskarna ger Åland en EU-plats så kan vi kanske ge dom Harry Jansson? **050.**

■ Tydligen kommer polisen undan med vad som helst! De tycks alltid bli friade från misstanke. Ironiskt. Och avskyvärt. **040.**

■ Jag älskar dig Ida...**0457.**

■ Svar till "plussa på Fanta" Var en man och gå fram och fråga henne själv! **040.**

■ Jättebra skrivet, Maggan! En enda soppa är vad det är. Vi behöver ingen lyxfärja. Ett enkelt flak som tar ordentligt med bilar. Vi åker inte färja över för att fika, vi åker för att vi måste. När ska dom börja lyssna på oss det påverkar? **040.**

■ Va e de för helikopter som flyger över byarna på 20 till 15m höjd kl1 på natten. **040.**

■ Kan svartmåla med någon annan färg än svart? H **blackout!**

ZITS

”Kanske man från åländskt håll borde föreslå att Mariehamn görs till huvudstad i en nordisk union?
KOMMENTAR PÅ NYAN.AX

ledare

 Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Span och spån Katarina Gæddnäs

En skraplott och kosmisk svindel

Det är mörkt som i en säck när jag kör hem från redaktionen. Bråttom har jag för snart stänger dagis. På dagisgården leker två barn glatt i leran trots att de knappt ser handen framför sig. När vi skyndar hem tappar Lillskruttan sitt nya konstnärliga mästerverk i golvet. Den omsorgsfullt framknådade skogssnigeln i lera spricker i tre delar. Hon sitter på golvet och gråter. Jag sätter mig bredvid och tröstar, plockar varligt ihop delarna och lovar att försöka limma den. Jag vet precis hur ont det gör när något vackert går sönder.

Hemma dråsar tre skolbarn i tevesoffan och frågar genast vad det blir till middag. ”Kycklingryta”, flämtar jag och slår upp kylskåpsdörren för att ta fram ingredienserna. Stolt över att jag för en gångs skull hunnit handla och planera middagen. Triumfen varar inte länge då jag inser att grädden och löken saknas. Ut i regnet igen och iväg till butiken. Jag kommer till och med ihåg att köpa frimärket som jag lovade Lillskruttan. Hon skall skriva till tomten och är så gammal att hon fattar att utan frimärke kan man inte skicka brev. Jag köper en skraplott av bara farten och känner tvåhundrausen euros vinsten värma i fickan.

Efter middagen och disken läser jag åttans kemibok. Vi har nämligen prov imorgon och det senaste utvecklingssamtalet antyder att vi borde lägga lite mer krut på studierna. Paniken nafsar efter mig när jag ser de flervärda alkoholernas kemiska formler. Men efter några djupa andetag breder mikrokosmos vidunderliga världar ut sig framför oss i vackra mönster. Det är egentligen inte så svårt. Det är struktur och ordning som råder. Skön och ren matematik. Vi skrattar och förundras när formlerna lägger sig tillräta. Alkohol och syra bildar en ester och vatten.

Äldsta dottern kokar gott franskt kaffe åt oss. Jag jagar sonen från datorn och han lyssnar med ett halvt öra när jag läser godnattsaga för Lillskruttan. Boken ”Nalle Brunos vinter” av Gunilla Ingves slungar plötsligt oss upp i världsrymden. Vi improviserar fram ett solsystem med nattlampan och våra knutna nävar. Det snurrar, svindlar och genom fönstret ser vi stjärnorna. Så obegripligt långt borta att det skulle ta miljoner år att resa dit. Det finns så mycket att lära sig och minst lika mycket man inte förstår, men kan förundras över.

Vi ligger tätt tillsammans under täcket på den lilla planeten jorden. När barnen somnat tassar jag upp och skrapar min casinolott. Jag vet redan att jag vunnit högsta vinsten, men det har inget med en ynklig skraplott att göra.

Vilkende-ra? Är det Finland eller Sverige Åland borde satsa på för att få en plats i EU-parlamentet? Centergrupens förslag i måndags att Åland skall försöka få en av Sveriges platser fick inte mycket stöd av de övriga i lagtinget. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Börjar det bli dags för Åland att välja sida?

Som tändvätska slängdes Åland in i brasan och oj, vad det brann! Så vad gör Åland nu, skyr elden som bränt barn eller kastar sig in i en gemensam kamp för att visa att svenskan ingalunda är ett passerat stadium i Finland?

Hur många gånger har åländska självständighetsförespråkare alternativt förespråkare för anslutning till Sverige sagt samma sak; att Åland måste kasta loss om det inte längre går att komma tillrätta på svenska i Finland. Och vad har hänt? Inget särskilt.

Så säger Folktingets ordförande detta, att de som talar för åländsk självständighet får vatten på sin kvarn om det inte går att komma tillrätta på svenska i Finland. Och det blir ett himla liv och man får uppfattningen att de flesta med glädje ser att Åland försvinner.

Om det ligger till på det viset så har Åland inte så många trumfkort att spela ut i förhandlingar med regering och riksdag. Varför skulle de ”betala” för något som folket inte vill ha? Betala i form av att ge Åland ökat inflytande i EU, justera basen för klumpsumman med mera.

Och även om vi av erfarenhet vet att de anonyma åsikter som kommer fram på webben inte rakt av speglar folksjälen – debatten lider med andra ord av påtaglig slagsida – så är det intressant att så många rycks med.

Politikerna i lagtinget har reagerat på detta på olika sätt. Olof Erland (Lib) tar svenskans svaga ställning i riket som argument för en åländsk plats i EU-parlamentet. Det är en intressant tanke, men satt litet på framtiden. Så länge Svenska folkpartiet finns kvar och har en chans att vara med och slåss om de finländska EU-platserna så lär inte den åländska platsen lossna, inte med Sfps hjälp. Centerns ordförande, talman Roger Nord-

lund säger att han är oroad över utvecklingen i Finland ”där det ena beslutet efter det andra går emot svenskan”.

Och vem leder den utvecklingen? Centern i riket.

Nordlund har som lantråd i många år haft mycket kontakter med makthavarna på rikssidan. Som ledare för centern på Åland bör han rimligen ha haft kontakt också med ledarna för centern i riket, men tydligen utan att försöka påverka i en språkligt positiv riktning.

Den halsstarrighet kommunminister Mari Kiviniemi (C) har visat på senare tid saknar motstycke. Hon kan för all del vara svår att tala tillrätta, men tala med henne kan man också som enspråkigt svensk ålänning. Har Nordlund ens försökt?

Hennes svenska är bra, förståelsen för svenska däremot obefintlig. Men halsstarrigheten kanske går hem i centerstugorna i riket; Kiviniemi siktar nog på att ta över som partiledare.

Det mest kreativa (= fantasirika) förslaget kom från Harry Jansson (C). Det påstås ha varit i Ålands framtids säck innan det kom i Janssons påse, men visst skulle det vara elegant att bara så där ta en av Sveriges parlamentsplatser med motiveringen att Sverige var garant för Ålandsfrågans lösning 1921.

Kreativ design talar man om i USA och avser dem som tror att världen i tiden skapades precis som den ser ut i dag. Ingen evolution à la Darwin. Säkert kommer någon fiffig mesare på ett smart namn också på den jansson-

ska kreativiteten.

En helt annan sak är om man tror att den leder till resultat. Kollegerna i lagtinget verkade inte tro det. Knappast tror så många andra heller på den lösningen, inte när man vet vilken kamp som förs länderna emellan när mandatet fördelas.

Men ja, Sverige kan säkert stöda Finland i kravet på att vid en nyfördelning få behålla de nuvarande 13 mandat. Finland var ju själv, vid senaste omfördelning, inne för att ha kvar sina då 14 mandat mot att Åland kunde få inteckning i ett av dem.

Problemet senast var att de övriga i parlamentet inte var med på noterna.

Så vad återstår att göra? Ordna gravöl för finlandssvenskheten?

Inte riktigt än. Tvåspråkigheten i landet är inte avskaffad. Ålands enspråkiga svenskhet är inte avskaffad. Men om man från åländsk sida anser att kampen för svenskan i riket är en icke-åländsk angelägenhet så påskyndas nedmonteringen, det kan man räkna med.

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman
tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER									
Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser		Annonser större än 600 mm		Färgannonser				
Månd	fre	kl 12	tor	kl 14	tor	kl 14			
Tisd	mån	kl 12	fre	kl 14	fre	kl 14			
Onsd	tis	kl 12	må	kl 14	må	kl 14			
Torsd	ons	kl 12	tis	kl 14	tis	kl 14			
Fred	tor	kl 12	ons	kl 14	ons	kl 14			

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 €+Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.55 L 13.45	→ 07.00/08.15 → 19.15/20.15	M:HAMN 13.35 → 00.40 L
M:HAMN 23.55	→ 09.55/17.00	M:HAMN 04.15
Passagerare utan fordon/passagerare med fordon skall vara incheckad senast 30 min. före avgång Transport till/från Mariehamn-Långnäs reserveras med bätresan		

M:HAMN 04.25 13.45 00.45 L	→ 09.30 /17.00 → 18.15 /19.30 → 06.10 /07.10	M:HAMN 23.45 → 02.50 L → 13.35
Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 mån-fre 8-21, lör-sön 10-18 (1.72 €/besvarat samtal + alltid lna/msa) www.tallinksilja.fi		

Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
17.45 - 00.50 10.00 - 05.00	→ 01.00 - 10.00 ← 04.50 - 18.00
Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 (1.72 €/besvarat samtal + alltid lna/msa) www.tallinksilja.fi	

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009		
ROSELLA måndag-torsdag	fredag-lördag	söndag
M:hamn Kapellskär	M:hamn Kapellskär	M:hamn Kapellskär
08.00 ▶ 09.15 16.00 ▶ 17.30 15.30 ▶ 12.00 22.00 ◀ 19.00	07.30 ▶ 08.30 12.45 ▶ 14.00 18.30 ▶ 19.30 12.00 ▶ 09.00 18.00 ▶ 15.00 23.00 ▶ 20.00	12.00 ▶ 13.15 18.30 ▶ 19.30 17.30 ▶ 14.00 23.00 ▶ 20.00
Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje. Kontakta vår resebutik för bussanslutning till Uppsala.		
Åland-Stockholm dagligen	Åland-Finland dagligen	
ÅLAND STOCKHOLM	ÅLAND ÅBO/H:FORS	
01.10 L ▶ 06.30 04.35 M ▶ 09.40 09.55 M ▶ 15.30 14.25 M ▶ 18.55 14.10 M ▶ 07.45 23.40 M ▶ 16.45 07.45 M ▶ 18.00 03.20 L ▶ 20.10	03.30 L ▶ 07.35 Åbo 14.25 M ▶ 19.40 Åbo 23.45 M ▶ 09.55 Hel 14.10 M ▶ 08.45 Åbo 01.00 L ▶ 21.00 Åbo 04.25 M ▶ 17.30 Hel	
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ord avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köra ombord senast 30 min före ord avgång.		
VIKING LINE		Storagatan 2, tel 260 11, bokn 262 11 www.vikingline.ax

Turlista t.o.m. 10/1 2010 (lokala tider)				
Från Eckerö	Alla dagar		13.30	18.30
	Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn	Alla dagar	10.00	15.00	
	Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00
Extraturer: Från Eckerö torsdag 15/10 kl. 08.30. Från Grisslehamn onsdag 23/12 kl. 20.00.				
Nöjeskryss med buss, båt, à la carte och underhållning! Fredagar och lördagar 18.30. Start från Bussplan 17.30. 30 €/person				
Buss: Till Stockholm Cityterminalen vid alla båtankomster. Från Stockholm Cityterminalen 2 timmar och 15 minuter före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 timme före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.				
Bokning: tel. 28 300, växel 28 000 Grisslehamn tel. 0175-258 00 Bokning även på www.eckerolinjen.ax				
ECKERÖ LINJEN				
Torggatan 2, 22100 Mariehamn				

Ta en paus...		
	M:hamn	Sthlm
Alla dagar	10:00	→ 15:45
	Sthlm	M:hamn
Sönd-Onsd	18:00	→ 02:00
Torsd-Lörd	18:00	→ 03:30
BIRKA PARADISE		
Kontakta Ålandsresor tel 28 040 www.birka.se		

MESSA NYAN	
A NYAN	

ONSDAG 25 NOVEMBER 2009

| dagens ålänning |

”För mig spelar det ingen roll”

I Godby centrum hittar vi **Mikael Andersson** som kommer farandes som en kanonkula ut ur livsmedelsaffären.

Är du dagens ålänning?
–Ja, det är jag väl.

Vad gör du här?
–Jag måste ju komma hit och titta lite vad dom håller på med här.

Varifrån är du då och vad jobbar du med?
–Jag kommer från Jomala och jobbar på Godby Shipping som kocksteward.

Vad brukar du göra på din fritid?
–Då passar jag på att sköta om huset och trädgården och så.

Har du några planer för helgen när det är lillajul?
–Jag ska nog bara vara med min son. Jag har inga speciella traditioner som jag följer.

Sjöman. Mikael Andersson är kocksteward på ett av Godby Shippings fartyg.
Foto: JONAS EDSVIK

Tycker du att Åland ska bli självständigt?
–Nä, för mig spelar det ingen roll. Jag har ingen åsikt om det.

Vem vill du hälsa till?
–Jag vill hälsa till min mamma och så till min nya flickvän i Karis.
SOFI NORDMYR
sofi.nordmyr@nyan.ax

| vädret |

Onsdag		
Torsdag		
Freitag		
I går kl 14		
Jomala	temp. +7	moln. ☁
Åbo	+7	☁
Helsingfors	+7	☁
Stockholm	+7	☁
Vattenståndet i går kl 14		
Föglö	+3 cm	Åbo -1 cm
Solen i dag		
Mariehamn	Upp 9:05	Ner 15:50
Helsingfors	8:45	15:29
Stockholm	8:07	15:04
Max/min temp. 17.11 - 24.11. klo 8		
Jomala	max. +9,7	min. datum 21.11. +1,8
Åbo	+8,7	21.11. +0,4
H:fors	+9,4	21.11. +3,4
För ett år sedan		
Jomala	+2	temp. moln.
Åbo	+0	
Helsingfors	+1	
Utomlands i går		
Köpenhamn	10	Madrid 18
Oslo	+6	Rom 18
Bryssel	13	Aten 19
Moskva	+5	Las Palmas 23
London	14	Phuket 31
Paris	14	Peking 10
Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa		

| dagens rätt |

Purjo- och potatissoppa
4-5 potatisar
1 gul lök
2 purjolökar
2 msk smör/olja
1 l vatten + 2 hönsbuljongtärningar
0,5 dl grädde eller crème fraiche
salt, vitpeppar

Skala och skiva potatis och lök, skölj och skiva purjon. Fräs allt i fettet i en kastrull. Lägg i vatten och buljongtärningar. Koka tills potatisen är sönderkokt och vispa sedan soppan nästan slät. Lägg i grädde eller crème fraiche, smaka av med salt och peppar. Servera med bröd och ost.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

Vinkelslip AG21-230 2100W
(225,-)
199€
SERVICE FÖR DIG
HOLMBERGS
• TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tel. 23 555 www.holmbergs.ax • Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

NYINKOMMET!

Bord
Stolar
Vitrinskåp Ljus ek
Litet toalettbord
Små rundbord
Vägg hörnskap litet
Soffbord
Sekretärer
Tavlor m.m.

Ann-Gerds Antik
Godbyvägen 11
Tel. 21 099, 0457 0694 143
www.anngerdsantik.com
Öppettider: Mån stängt,
t-fre 10-18, lör 10-14

FAMILJEFÖRMÅN 14-17
VARDAGAR

VID KÖP AV
EN FAMILJEPIZZA
ELLER
EN MONSTERPIZZA
EN 1,5 LITERS
DRYCK PÅ
KÖPET.

KOTI PIZZA
ABSOLUT.

ORDNING OCH REDA

BERTA
3 lådor
192€

JOHANNA
7 lådor, 2 skåp
365€

JOHANNA
6 lådor
278€

Byråerna finns i vitt, bok, körsbär och nöt

MÖBEL-City
G. Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544
Öppet: mån-fred 8.30-17, lö 10-14

Glöggmuggar á 9€ av
Lugnet Keramik

SALT
KONSTHANTVERK
Sjökvarteret Tel 21 505
www.salt.ax

STOPPA KNARKET VID GRÄNSEN

RING IN TIPS 0800 14600

Samtalet är gratis
Du får gärna ringa anonymt

TULLEN

FAVORIT I REPRIS!
Rockabillybandet Terry O'Connel & His pilots är tillbaka och underhåller i vår restaurang på

lördag den 28.11 från kl. 21:00

Välkommen att uppleva den glada 50-tals känslan hos oss!

Bordsbokningar för matgäster tel. 41170
FRI ENTRÉ
Obs! 18 års åldersgräns

GODBY HOTELL
hotell • restaurang • café
Engelsgränd 2, tel 41170 • www.godbyhotell.ax

12.12 DANSKAMP i restaurang Arkipelag

ARKIPELAG
Tel 24020